

LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia (tervezet)

2023-2027 - Programozási időszak - KAP Stratégiai Terv

HACS neve: Bakonyalja - Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület

Készítette: A BKkVE Munkaszervezete

Elfogadás dátuma: 2023.09.29.

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	3
Bevezetés	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	4
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	8
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása	10
4. Horizontális célok	13
4.1. Esélyegyenlőség	13
4.2. Fenntarthatóság és környezetvédelem.....	13
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések.....	15
6. Külső koherenciák azonosítása.....	18
7. Helyzetfeltárás.....	21
7.1. Helyi és helyzeti energiák bemutatása.....	21
7.1.1. Térszerkezeti adottságok.....	21
7.1.2. Környezeti adottságok.....	21
7.1.3. Kulturális erőforrások.....	22
7.1.4. A társadalom állapota	23
7.1.5. A gazdaság helyzete	23
7.2. SWOT analízis	25
8. A stratégia beavatkozási logikája	27
8.1. A stratégia jövőképe.....	27
8.2. A stratégia célhierarchiája.....	28
9. Cselekvési terv.....	29
9.1. Az intézkedések leírása	29
9.1.1. Gazdasági típusú intézkedés	29
9.1.2. Közösségi típusú intézkedés.....	32
9.1.3. Soft típusú intézkedés	35
9.2. Együttműködések.....	37
9.3. Kommunikációs terv.....	38
9.4. Egyéb, a HACS által megvalósított projektek	39
10. Monitoring és Indikátorok.....	40
10.1. Monitoring.....	41
10.2. Az indikátorok megadása	42
11. Indikatív pénzügyi terv	45
Mellékletek.....	46

Rövidítések jegyzéke

BKKVE	Bakonyalja - Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület
EU	Európai Unió
HACS	Helyi Akciócsoport
HBB	Helyi Bíráló Bizottság
HF	Helyi Felhívás
HFS	Helyi Fejlesztési Stratégia
IH	Irányító Hatóság
KAP	Közös Agrárpolitika
KAP ST	Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv
KEVM	Komárom-Esztergom vármegye
LEADER	Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében
OP	Operatív Program
SWOT	Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer
VP	Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
MF	Magyar Falu Program

Bevezetés

A Bakonyalja - Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület (BKkVE) LEADER Akciócsoport 2014-2020-as programidőszakra vonatkozó Helyi Fejlesztési Stratégiája (HFS) a Kisbéri járás 17- és a Komáromi járás 8 jogosult településére terjedt ki. Ez a térség továbbra is változatlan összetételű marad a 2023-2027-es tervezési időszakban is. Az új HFS a megváltozott KAP elvárásokat és a magyarországi KAP Stratégiát veszi figyelembe a helyi igényekre épülő tervezési folyamatban. Elsődleges, hogy a LEADER program 7 alappilléreinek is megfeleljen, az igényeket ezeknek az elveknek betartásával koordináljuk. A 2020-2023-as időszakra már készült HFS felülvizsgálat. Akkor látszottak azok a friss igények, melyek miatt valamint az előző évek tapasztalatait felhasználva, új felhívásokat jelentettünk meg. A LEADER és más források bevonása által már megnőtt a megvalósult projekt-tervek száma, amiket az előző ciklusban felmértünk. A térségbe 2018 óta a különböző pályázatokon keresztül több milliárd Ft érkezett, melyből a LEADER csak töredéke a fejlesztési forrásoknak. Főként az önkormányzatok nagyobb beruházásai voltak jellemzőek, de a vállalkozások is sokat, többféle pályáztak. Legkevésbé a civil szervezetekre jellemző a pályázói kedv, ezért a LEADER-ben nagy hangsúlyt fektetünk az ő támogatásukra. 2023-ban újabb projektötlet gyűjtést végeztünk, melyekben sok újdonság már nem volt, hiszen a jelenleg lezárult felhívásokban az ilyen elképzeléseket tudtuk támogatni. Ez igazolja, hogy a 2021. óta hatályos 2 pályázati felhívásunk megfelel az igényeknek, csak pontosításokra, az új ciklus elvárásaihoz történő igazításokra van szükség az intézkedések megfogalmazásakor, melyek alapját képezik a 2024-től megnyitható új LEADER felhívásoknak. Ezek a következők:

Gazdasági típusú intézkedés megnevezése: **Gazdaságilag fejlődő Térség - Induló és működő mikrovállalkozások fejlesztése, helyi termelők és kézművesek támogatása**

Közösségi típusú intézkedés megnevezése: **Fejlődő Közösségek - Közösségi célú fejlesztések támogatása**

Soft típusú intézkedés megnevezése: **Okosodó Térség - Rendezvény típusú képzések, előadások szervezése, ezek használatához szükséges on-line felület kialakítása, tanulmányutak, táborok támogatása ismeretátadás és a szemléletváltás érdekében**

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A BKkVE HFS-jának keretét az Európai Unió Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv (KAP ST) LEADER támogatásokhoz kapcsolódó „**RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása**” megnevezésű beavatkozása jelenti. Ez a beavatkozás az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2115 rendelet 6. cikkben meghatározott S08 KAP-célkitűzéshez illeszkedik, melyhez pedig az R.38 jelű eredményindikátort választották ki.

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

S08 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACs-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACs-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACs-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACs-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACs részére.

A HACs működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACs legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACs-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACs-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A BKKVE új HFS-ja teljeskörűen megfelel a **LEADER program hét alappilléreinek**, és segíti azok gyakorlati megvalósulását az alábbiak szerint:

- 1) Területalapú megközelítés: A LEADER HACs által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki térség, melynek lehatárolása a tervezési keretrendszer sajátosságaiból adódóan ugyan a közigazgatási határokból indul ki, de szerencsés módon követi a természetföldrajzi adottságokat is.

Ez a BKKVE HACs esetében azt jelenti, hogy a működési területe Komárom-Esztergom vármegye két járását – a Kisbéri és a Komáromi járást - foglalja magába (a 10.000 lakos feletti városok kivételével). A településeket és lakóit a közös identitás, a hagyományok, a szokások, a történelem és a földrajzi helyzetük köti össze. Több település a közigazgatás feladatok ellátása, egyszerűsítése érdekében már összefogott, és közös körjegyzőséget működtet. Ez a megközelítés működőképes, a valós igények jobban körülhatárolható és pontosabb fellépéseket tesznek lehetővé.

- 2) Alulról építkező megközelítés: Egyes fejlesztések, programok megvalósulása eredményesebb és hatékonyabb, ha a helyi viszonyokat, erőforrásokat ismerő lakosok, szervezetek fogalmazzák meg az elérni kívánt célokat, fejlesztési igényeket. A „bottom-up”, vagyis alulról építkező típusú koncepcióknál kiemelt jelentőségű a helyi közösségfejlesztés, az együttműködés, a mindenki számára kezdeményező stratégia kidolgozása és annak végrehajtása.

A BKKVE által az előző tervezési ciklusban közzétett felhívások nyertes pályázói taggá váltak (válnak) a szervezetben, ezáltal automatikusan és közvetlenül kapnak a Munkaszervezet részéről tájékoztatást minden fontos információról. Ezek segítséget nyújtottak számukra ahhoz, hogy a tervezési folyamatba aktívan be tudjanak kapcsolódni. Az új HFS tervezésébe bevontuk a helyi viszonyokat, erőforrásokat ismerő lakosokat, szervezeteket, akik közösen fogalmazták meg az elérni kívánt célokat, fejlesztési igényeket. Az Egyesület a kommunikációs csatornáin keresztül ösztönözte a helyi szereplőket, hogy vegyenek részt a közös munkában, gondolkodjanak közösen a térség jövőjéről. Folyamatosan hangsúlyoztuk az alulról jövő kezdeményezés, a helyi közösségfejlesztés, az együttműködés, a mindenki számára kezdeményező stratégia kidolgozásának fontosságát.

- 3) Innovativitás: A sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik, így helyi szinten valamennyi területen megjelennek egyedi, új ötletek.

A BKKVE HACS nagy hangsúlyt fektetett korábban és a jövőben is így fog tenni a saját működési területen, más magyarországi HACS területén, vagy akár nemzetközi kitekintésben létrejött „jó gyakorlatok”, előremutató projektötletek, sikeres fejlesztések minél szélesebb körben történő megismertetésére a helyi szereplők körében. A térségben közvetlenül felmerülő új fejlesztési igények mellett ezek továbbfejlesztésével, helyi viszonyokra történő adaptálásával lehetőség nyílt a projektötletek körének bővítésére. A HACS Munkaszervezete abban nyújt segítséget a pályázati kiírásokra potenciálisan kérelmet benyújtók számára, hogy a projektfejlesztés során a hasonló célú, de más OP-ok vagy hazai források által támogatható fejlesztésektől a minél pontosabb lehatárolásokat meg tudják tenni.

- 4) Integrált megközelítés: A LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a vidéki térségek fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. A közösen megfogalmazott stratégiákban az intézkedések bármilyen szinten történő, multiszektorális megközelítése, összekapcsolása pozitív hatásokat indukál, hozzájárul a program sikerességéhez.

A BKKVE HACS a pályázati felhívások bírálati szempontrendszerének összeállításakor törekedett arra, hogy egy-egy adott beavatkozási területre kidolgozott elképzelések leendő kedvezményezettjei már a projektfejlesztés időszakában tudatosan és ténylegesen keressék meg azokat a lehetséges helyi partnereket, akikkel együttműködve a megvalósítás időszakában, továbbá a kötelező fenntartási időszak alatt – és természetesen azon túl is – el tudják érni a kitűzött céljaikat. Ennek ösztönzésére a felhívások lehetőség szerint komplex projektek multiszektorális együttműködésben történő megvalósítását preferálják.

- 5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: A LEADER programban a decentralizáltság többek között a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. Ez a sajátosság a helyi igényekre reflektál. Az elv alapja, hogy a térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában. A BKKVE HACS működésében már bevált modell az, hogy az Elnökségben és a HBB-ban is minden szektor arányosan képviselteti magát, az egyes helyekre a vidék fejlesztéséért elkötelezett személyek önkéntes alapon jelentkeznek, személyüket a megfelelő fórumon a Tagság is elfogadja. Ők már a tervezéskor figyelembe veszik a helyi igényeket, a megjelenő pályázati felhívások ezekre reflektálnak. A döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában ezen személyeknek, mint az egyes szektorok felhatalmazott képviselőinek, van elsődleges szavazatuk.

- 6) Hálózatépítés, együttműködés: A LEADER HACS-ok és egyéb szervezetek közötti hálózatok meglétének alapja a helyi tapasztalatok, jó gyakorlatok és eredmények terjesztése, cseréje, a tudás, akár a munkamódszerek továbbadása. A hálózatépítés hozzájárul az elszigeteltebb vidéki térségek integrálásához és fejlesztéséhez. A hálózatok révén a HACS-ok együttműködésben is fogalmazhatnak és valósíthatnak meg fejlesztési célokat.

A szomszédos – vármegyei és szűkebb régiós lehatárolásba tartozó – LEADER HACS-ok kapcsolata szoros. Egymás eredményeit figyelemmel kísérik, lehetőséget teremtünk arra, hogy a saját tapasztalatainkat megosszuk, a jó gyakorlatokat és eredményeket bemutassuk. Ugyanakkor nyitottak vagyunk arra is, hogy a máshol sikeres gyakorlatokat, fejlesztéseket, munkamódszereket integráljuk a saját működésünkbe, ennek érdekében a jövőben is tervezünk ezt támogató találkozókat, megbeszéléseket, konzultációkat. A régióban tevékenykedő HACS-ok együttműködésben is foglaltak már meg terveket, a jövőben bővíteni kívánjuk ezek körét is.

- 7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása: A háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACS-ok által koordinált stratégiák megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését.

A BKKVE egy kiadványban össze fogja gyűjteni a korábbi költségvetési ciklus alatt leginkább példaértékű, szektorok közötti együttműködésben megvalósult projekteket, melyet nyomtatott formában a különböző rendezvényeken, kitelepüléseken és a Munkaszervezet irodájában, illetve digitális formában a megújuló honlapunkon tesszük elérhetővé. Ezzel kívánjuk erősíteni és növelni a helyi szereplők pályázatok beadása iránti kedvét az új ciklus alatt. A HACS által koordinált stratégia megfogalmazása és megvalósítása a tagságunkat alkotó különböző szervezetekkel és ágazati képviselőkkel együttműködésben valósul meg.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

Tekintettel arra, hogy a LEADER nem csupán egy program elnevezése, hanem maga a megközelítés, amelynek keretében a vidékfejlesztés az alulról érkező ötletek összességéből építkezik, a BKKVE HACS a HFS-ek kidolgozása során ezen elv mentén az alábbi szempontok szerint dolgozott:

- a legfontosabb érintettek beazonosítása;
- párbeszéd biztosítása;
- fórumok és munkacsoportok szervezése;
- folyamatos kapcsolattartás;
- hátrányos helyzetű csoportok bevonása;
- a térség inaktív egységeinek felkeresése;
- a helyi közösségi együttműködések és igények felmérése.

A tervezési folyamat figyelembe vette az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelet 32. cikk (1) c) pontját, melynek értelmében a HFS-ban meghatározásra kell, hogy kerüljön a közösségnek a stratégia kidolgozásába történő bevonásának folyamata. A HFS készítésével kapcsolatos eseményeket, tevékenységeket dokumentáljuk, és a munkaszervezet irodájában irattárazzuk.

A tervezés lépéseinek meghatározását, összehangolását, szervezését, dokumentálását a BKKVE Munkaszervezete végzi. A Tervezői Munkacsoport magját a Munkaszervezet és az Elnökség tagjai alkotják, akik egytől-egyig vidék- és területfejlesztési programok tervezésében és megvalósításában tapasztalatot szerzett, továbbá az ágazatköziség elvének megfelelően mindhárom szférát (önkormányzati, vállalkozói, civil) képviselő szakemberek alkotják.

A jelenlegi tervezési időszakról általánosságban elmondható, hogy az előző költségvetési ciklusokhoz kapcsolódó munkákhoz képest kevésbé került a térségi érdeklődés központjába. Ennek oka vélhetően abban áll, hogy nem egy teljes, hanem részidőszakot ölel fel, és az is deklaráltnan az előző időszak folyamatosságát kívánja biztosítani. A BKKVE 2020-2021-ben frissítette / módosította az aktuális HFS-t, melynek során a felhívásokat is átalakítottuk, és ennek eredményeként 2021 végén sikerült 2 egyszerű, de minden szektor igényét kielégítő pályázati felhívást megjelentetni.

Egyesületünk – a vonatkozó EU-s és hazai irányelvek, valamint saját hitvallásának szelleméhez híven – a jelenlegi tervezési folyamatnak minél nagyobb nyilvánosságot kívánt biztosítani, a HFS készítése során különböző közösségi bevonási, nyilvánossági módokat és módszereket alkalmaztunk, alkalmazunk az alábbiak szerint:

- A HFS készítésének megkezdéséről hirdetményben értesítettük a LEADER térség lakosságát, szervezeteit. A hirdetményt elhelyeztük honlapunkon, megküldtük tagjainknak. Tagjainkon keresztül eljutott a térség lakosságához, szervezeteihez, vállalkozásaihoz.
- Honlapunkon megtekinthető a 2022-ben frissített HFS, közzétettük az új online projektötletgyűjtő kérdőívet, és folyamatosan elhelyezzük a tervezés aktuális állásáról szóló tájékoztatásokat. Feltesszük továbbá a HFS véleményezés alatt álló aktuális szövegét, melyhez e-mailen is biztosítjuk annak véleményezési lehetőségét. A folyamat végén majd az IH észrevételei szerint kiegészített, a Közgyűlés által elfogadott, majd az IH részére megküldött végleges stratégia is felkerül a felületre.
- Biztosítjuk a folyamatos konzultáció lehetőségét főként rendezvényeken (elsősorban a már nyertes pályázók projektzáró rendezvényein, vagy falunapokon), telefonon, e-mail-en keresztül, igény szerint személyes találkozón. Ügyfeleink azt mondták el, hogy az eddigi felhívásaink szinte minden szükséges információ tartalmaznak a sikeres pályázatok összeállításához, és amennyiben a jövőben is ilyen típusú felhívások várhatók, azzal várhatóan elégedettek lesznek.
- A korábbi (2020-ig tartó időszakig) rendszeres tájékoztató eszközként használt havi e-hírlevél összeállítását és kiküldését (melyet az önkormányzatok a saját települési hírleveleikbe is

beemeltek) már nem alkalmazzuk, mivel ezek közvetlen, kézzel fogható eredményét nem láttuk. A tapasztalataink alapján úgy látjuk, hogy az Egyesülettel és a LEADER programmal kapcsolatos hírek, új lehetőségek közvetítésében, valamint a szunnyadó elképzelések felszínre hozatalában a pályázatírók, illetve a polgármesteri hivatalok személyi állományában dolgozók a leghasznosabb partnereink.

- Online konzultációs fórumot tartottunk 2023.08.08-án, ahol ugyan mindössze 10 fővel, de mindhárom szektor jelen volt.
- A tervezéssel kapcsolatos egyesületi ülések – Közgyűlés, Elnökségi ülés – előre meghirdetettek, nyilvánosak, azokon bárki részt vehet. Ugyanez igaz a különböző formális eseményekre (fórumok, műhelymunkák) is, az erre való utalást minden alkalommal tartalmazza a meghívó, melyet kiteszünk a honlapunkra, megküldünk a tagjainknak. A meghívót külön megkapják továbbá azon személyek, akik korábban részt vettek valamely fórumon, műhelymunkán.
- Az Elnökség és a HBB is több alkalommal ülésezett már (Nagyigmánd 2023.04.04., Kisbér 2023.05.26., Súr 2023.07.03., Ács 2023. 02. 14. Ezekon mindig szóba kerül a HFS készítése, valamint a Közgyűlésen (Kisbér, 2023.05.26.) résztvevőknek is elmondtuk a tervezési folyamat jelenlegi állását, ismertettük annak főbb elemeit: a kialakított jövőképet, a célok rendszerét és a tervezett intézkedéseket. A különböző ülésekre meghívást kaptak a települési önkormányzatok; a nemzetiségi önkormányzatok, az érintett személyekkel foglalkozó civil szervezetek, intézmények, vállalkozások képviselői.
- A Tervezői Munkacsoport a tájékoztatás, tervezés során külön figyelmet fordított a HACS működési területén található nemzetiségi önkormányzatok (roma Ács, Ászár, Bana, Kisbér, Tárkány; német Bakonysárkány), és általában a települések külterületén élők megszólítására, információkkal történő ellátására annak érdekében, hogy az ezen csoportoknál felmerülő igények is becsatornázására kerülhessenek.
- Munkaszervezetünk az eddig beérkezett projektötleteket feldolgozta, tematizálta, vizsgálta azok illeszkedését és lehatárolását.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részvevők száma (fő)
Fórumok	Nagyigmánd	2023.04.04.	Okos falu program a HVS-ben	16
	Online	2023.08.08.	Tervezési folyamat aktuális helyzete, az IH által közreadott elvárások, irányelvek ismertetése	13
Munkacsoporti / Tervezői ülések, megbeszélések	Kisbér, Városháza	2022.10.16.	HBB döntés	8
	Ács, Zichy-kastély	2023.02.14.	HBB döntés	6
	Nagyigmánd, Polgármesteri Hivatal	2023.04.04.	HBB döntés	9
	Kisbér, Wass Albert Művelődési Ház	2023.05.26.	HBB döntés	8
	Kisbér, Wass Albert Művelődési Ház	2023.05.26.	Közgyűlés	24
	Kisbér, Városháza	2023.07.03.	HBB döntés	8
	Kisbér, Városháza	2023.09.29.	HBB döntés	6
Kisbér, Városháza	2023.09.29.	Közgyűlés	37	

Az új HFS tervezési folyamatának eddigi tapasztalata, hogy az egyeztetéseken, eseményeken a megcélzott célcsoportoknál a projektötletek még csak nagyvonalakban voltak megfogalmazhatók. Véleményünk szerint akkor kerülhetnek ezek pontosításra, ha majd az egyéb társfinanszírozású és hazai forrásokra épülő pályázati lehetőségeket kiírják, ezek alapján a projektötletek egyértelmű lehatárolása megtörténhet, és így kialakul a fejlesztési elképzeléseknek az a köre, amely a LEADER támogatásból valósíthatók meg.

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ban foglaltak szerint – folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát – a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-val lefedni kívánt terület lakosságszáma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai

A 'Bakonyalja-Kisalföld kapuja' LEADER Akciócsoport tervezési területe a Közép-Dunántúli régióban, ezen belül Komárom-Esztergom vármegyében, a Kisbéri járás 17 és a Komáromi járás 8 jogosult településére terjed ki (Ács, Ácstesztér, Aka, Almásfüzitő, Ászár, Bábólna, Bakonybánk, Bakonysárkány, Bakonyszombathely, Bana, Bársonyos, Császár, Csatka, Csém, Csép, Ete, Kerékteleki, Kisbér, Kisigmánd, Mocsa, Nagyigmánd, Réde, Súr, Tárkány, Vérteskethely). Járási központként Kisbér igen, de Komárom városa lakosságszámánál és népsűrűségénél fogva nem vidéki térség, így a LEADER pályázatoknál eddig és ezután sem lehet jogosult, ugyanakkor meghatározó szerepet tölt be a térségben, szervesen kapcsolódik ahhoz.

- A 290/2014. (XI.26.). Kormányrendelet szerint a Kisbéri járás kedvezményezett.
- A 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet Kedvezményezett települések jegyzékében szerepel Csép község, mint társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település. Ugyanezen jogszabály átmenetileg kedvezményezett települései között találjuk Akát, Bakonybánkot, Csémet és Etét. Az előzőekben megnevezett települések Csém kivételével a Kisbéri járáshoz tartoznak.

Az Akciócsoport területe összesen 819,5 km², a vármegye területének 36,2 %-át foglalja el. Népsége 2011. január 1-én 41.697 fő volt, ami a vármegyei összlakosság 13,22 %-nak felelt meg. A térség lakosságszáma 2019-re 40.651 főre csökkent, de eddigi legalacsonyabb értékét (40.473 fő) 2022-re érte el, 2023 elejére viszont újra emelkedett (40.561 fő). Így napjainkban a térségünkben lakók a vármegye – egyébként évről évre csökkenő – összlakosságának 13,3 %-át jelentik.

A ritka településhálózatban a népsűrűség napjainkban 49,5 fő/km², azaz alapvetően vidéki jellegű, melyet jó általános környezeti állapot jellemez. A térség 25 települése közül 3 közepes méretű település, és ezek városi ranggal is rendelkeznek (Ács a legnagyobb lélekszámú /7.112 fő/, Bábólna /3.413 fő/, Kisbér /5.526 fő/). 500 fő alatti település 5 található a térségben (Aka, Bakonybánk, Csatka, Csém, Csép), ezek közül Csatkán a 2023. január 1-ei adatok szerint csak 236 fő lakik. 501-2.000 fő lakosú település 14, 2.001-5.000 fő lakosú település pedig 3 van a térségben.

A társadalmi, gazdasági helyzetről tendenciáiban elmondható, hogy a településeken a népesség fogyását évekig a negatív előjelű természetes szaporodás és az ugyancsak negatív előjelű vándorlási egyenleg okozta. 2015-től viszont a vándorlási egyenleg pozitív irányt vett, amit a mai napig megőrzött. A 14 év alattiak aránya 2011-től 2017-ig lassú ütemben csökkent, 2018-tól ismét emelkedett, így 2019-re¹ a lakosság 14,3 %-a lett 14 év alatti. A települések elöregedése azonban folyamatos.

Kedvező változás mutatkozik viszont az iskolázottság szintjében. Csökkent a max. 8 általános iskolát végzettek aránya, ezzel párhuzamosan 10 %-kal emelkedett meg a középiskolai végzettségűek száma, valamint 3 %-os emelkedést mutat a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya. Ebből következően a magas presztizsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya a 2011-es évi 10 %-ról 2021-re² 13,4 %-ra emelkedett. A saját lakóhelyen és a térség egészében ugyan kevés a munkahely, ezért 70 % körüli az ingázók aránya, de a közeli nagyvárosokban kialakult ipari parkokban el tudnak helyezkedni a munkavállalók. A térségben a munkaképes korúak 62,6 %-a dolgozik valahol alkalmazottként.

¹ Frissebb adatokkal jelenleg nem rendelkezünk.

² Frissebb adatokkal jelenleg nem rendelkezünk.

Részben az előző bekezdéssel van összefüggésben az a tény, hogy a vállalkozási kedv viszonylag alacsony a térségben. Az összes regisztrált vállalkozás száma 6.693 db, melyből a ténylegesen működő egységek száma 6.620 db. A működő vállalkozásokon belül a társas vállalkozások száma 952 db, míg az egyéni (önálló) vállalkozóké 5.239 db. Legjelentősebb ágazat a mezőgazdaság / erőgazdaság / halászat, az ehhez kapcsolódó vállalkozások aránya 44 %, majd a szolgáltató szektor 42 %, illetve az ipar / építőipar 12,3 % következik. 2019-2022 között a mezőgazdasághoz kötődő vállalkozások száma csökkent, míg az ipari és szolgáltató szektorokban tevékenykedők száma növekedett, az előzőek mintegy 20 %-al. 500 főnél többet foglalkoztató társaság összesen 1 van a térségben. 50-250 főt 15 db, 20-49 főt 18 db, 10-19 főt 37 vállalkozás alkalmaz. Az alapvetően a LEADER program célcsoportjai közé tartozó, 10 fő alatti mikrovállalkozások száma 565 db. Ugyancsak ebbe a körbe tartoznak az őstermelők, akiknek száma a 2011-es 2.072 főről 2021-re 1.651 főre csökkent.

A fent leírtakkal kapcsolatban részletes adatsorok a Mellékletben található, azokat a 2. számú mellékletben a 1., 2. 3. és 4. számú táblázatok tartalmazzák.

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
A LEADER Helyi Akciócsoportok együttműködési tevékenységeinek előkészítése és megvalósítása című felhívás keretében a régióban 3 HACS-csal és egy civil szervezettel közösen nyújtottunk be a térségek közötti együttműködésre eredményes pályázatot 2017-ben, a megvalósításra nem került sor.	„BAKONYÉRT” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület Vértess-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület		A támogatásról 2019-ben a konzorcium lemondott.

Egyesületünk a 2014-2020 programozási időszakban a Komárom-Esztergom Vármegyei Civil Közösségi Szolgáltató Központ helyi irodájaként információszolgáltatást, tanácsadást, partnerségépítést biztosított a térség civil szervezetei számára.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő helyek, csatornák

Akciócsoportunk székhelye Súron található (2889 Súr, Szabadság tér 1.), irodája 2021 óta a kisbéri Városházán kapott helyet (2870 Kisbér, Széchenyi István utca 2.). Az Egyesület Munkaszervezetének vezetőjét az Elnök nevezi ki, aki szakmai érveket figyelembe véve – a költségvetési kereteken belül – kiválasztja a Munkaszervezet munkatársait. Munkatársainkat a nap minden időszakában tudják mobiltelefonon hívni, ahol a felmerülő kérdésekre azonnal választ kaphatnak. A különböző elérhetőségi adatok a honlapunkon megtalálhatók, ugyanitt azonnali e-mail üzenetküldésre is van lehetőség.

A Munkaszervezet által elsődlegesen, a HACS működési forráskeretének felhasználása feltételeként ellátandó feladatokat az IH-val kötött együttműködési megállapodás rögzíti, melyet a 2022. november 7-én elfogadott, Magyarország agráriumának és vidékfejlesztésének támogatására készült „KAP Stratégia 2023-2027” dokumentum így fogalmaz meg: „A HACS-ok által kizárólagosan elvégzendő feladatok (a 2021/1060 (EU) rendelet 33. (3) szerint) a következők:

- a) a helyi szereplők műveletek kidolgozására és végrehajtására vonatkozó kapacitásának kiépítése;

- b) olyan megkülönböztetésmentes és átlátható kiválasztási eljárás és kritériumok megállapítása, amelyek kizárják az összeférhetlenségeket, valamint biztosítják, hogy egyetlen érdekcsoport se irányíthassa a kiválasztási döntéseket;
- c) pályázati felhívások előkészítése és közzététele;
- d) műveletek kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a pályázatok benyújtása a felelős szervezethez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából (pályázatkezelés);
- e) a stratégia célkitűzéseinek elérése terén tett előre lépések monitoringja;
- f) a stratégia végrehajtásának értékelése.

Amennyiben a HACS-ok tényleges kérelemkezelést végeznek, a CPR alapján közreműködő szervezetként kell őket kijelölni, ennek megfelelő díjazás mellett (CPR 33 (4). cikk).

A KAP Stratégia kimondja: a HACS-ok tevékenységét az IH a KAP hálózaton keresztül folyamatos mentorálással és képzéssel segíti.

4. Horizontális célok

4.1. Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACCS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

Szegregátummal érintett települések térségünkben Ács, Lábatlan és Bakonyszombathely. Ezen kívül viszonylag sok a települések peremén, külterületén élő lakosság. Mivel a most készülő HFS ciklusában nem lesz kiemelt szempont a hátrányos települések jegyzékének figyelembevétele, javasoljuk, hogy ezeknek a településeknek, településrésznek a pályázat benyújtásakor pontozásnál kerüljön plusz pont meghatározásra hátrányos adottságuk miatt. Illetve azok a pályázók, akik az együttműködésben ezekkel a településekkel valós partnerséget építenek ki, szintén járjon plusz pont az értékelésnél.

Helyi Fejlesztési Stratégiánk megvalósítása során a hátrányos helyzetben lévő szereplők (szegénységben élők, fogyatékkal élők, nők, idősek, pályakezdők, 45 év feletti munkanélküliek, stb.) helyzetbe hozására, egyenlő esélyeik megteremtésére intézkedéseinkben szintén hangsúlyt fektetünk. Az előző ciklusban részt vettünk a Foglalkoztatási Paktumban, melynek eredményei a mutatószámokban igazolódnak. Az esélyegyenlőség fokozottabb érvényesítése - főleg a képzésben és a foglalkoztatásban - a fennálló társadalmi problémák enyhítését, a társadalmi együttműködés hatékonyságát kívánja előmozdítani. Cél az alkalmazkodóképesség, a változásra könnyebben reagáló helyi humán erőforrások növelése.

Saját LEADER támogatásunk terhére meghirdetésre kerülő intézkedések esetén többletpontot ér a hátrányos helyzetű munkavállaló alkalmazása; illetve a hátrányos helyzetű személyekkel foglalkozó intézmények, civil szervezetek és egyházak évenkénti pénzbeli vagy természetbeni támogatása. Ezen vállalkások teljesülését évente igazolni kell a támogatottnak a monitoring adatszolgáltatás keretében. Községi célú felhívásoknál csatolandó dokumentum a települési Esélyegyenlőségi Tervhez kapcsolódó nyilatkozat, hogy a támogatásra benyújtott projekt hogyan kapcsolódik hozzá.

Mikrovállalkozás fejlesztés esetében pedig az esélyegyenlőség érvényesítésére nyilatkozatban kérjük vállalni - egy általa kiválasztott szervezetben – valamilyen társadalmi szerepvállalást vagy akció megszervezését, érzékenyítő programban történő részvételt a kifizetési kérelem beadásáig.

4.2. Fenntarthatóság és környezetvédelem

Egyesületünk törekszik a környezeti fenntarthatóság szempontjait a lehetőségeihez mérten figyelembe venni a stratégia tervezésekor és végrehajtása során is, hiszen magas a természetvédelmi szempontból védett területek mérete, a Bakonyhoz tartozó részen natúrpark alakítási elképzelés is volt, mely az előző ciklusban nem valósult meg.

A fejlesztések során igyekszünk felhívni a figyelmet a megújuló energia felhasználásának a fontosságára, népszerűsíteni kívánjuk az ezzel kapcsolatos támogatási felhívásokat, tanácsadással segítjük a kérelmek benyújtását.

A jövőben szeretnénk szemléletformáló programokat indítani, többek között a megújuló energia felhasználásához, a szelektív hulladékgyűjtés, talajbarát gazdálkodás fontosságához kapcsolódóan. Szemléletformáló előadásokat, képzéseket indítunk, ilyen jellegű pályázatokat is tervezünk kiírni. Támogatni kívánjuk a települések zöldítését, parkosítást/faültetést, amely még a ritka népsűrűségű településeken is fontos klímavédelmi megoldás.

Kiemelten kívánjuk kezelni a meglévő táji, természeti értékek megőrzését, ezért népszerűsíteni kívánjuk az öko- és szelíd turizmus alapelveit. Kapcsolatban vagyunk a megyei TDM szervezettel. Kapcsolódni kívánunk a KEM stratégiában kitűzött célokhoz, amely a felelős területgazdálkodást támogatja. Mindezt a jövő generáció életterének megóvása, fenntartása érdekében szükséges képviselni, illetve megvalósítani.

Minden lehetséges eszközt igénybe kívánunk venni annak érdekében, hogy népszerűsítsük a helyi termékek, helyi szolgáltatások, helyi ismeretek előnyben részesítését, helyi munkahelyteremtés elősegítését. Segíteni szeretnénk kialakítani azokat az együttműködések, melyek a fenntartható gazdálkodásban, turizmusban résztvevőket összefogja, olyan mintákat mutatunk be számukra, melyek alkalmazhatóak lokális/térségi szinten. Főként a nők és munkanélküliek bevonása a cél az ilyen jellegű projektek esetében.

A digitalizált, e-ügyintézkések kiterjedésével szükség van olyan fiatal generáció kinevelésére, akik képesek ezeket a megoldásokat elsajátítani és képesek az ügyintézkésekben is segítséget nyújtani. Ezért tervezzük a HFS-ben soft típusú intézkedéseiben megfogalmazni azokat a tevékenységeket, amelyek ezt szolgálják.

A támogatási kérelmek pontozásánál megjelenítjük a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos szempontokat is, amely a becsatolt nyilatkozatokkal és a projekt adatlapban leírtakkal támasztható alá. A térségben beszerzésre kerülő árukra, szolgáltatásokra plusz pont jár.

Alapelvárás lesz a projektek megvalósításakor a fásítás, melyet a kedvezményezettek dönthetik el, hogy saját telephelyükön, vagy a településükön egy intézményben vagy közterületen végzik el a tájjellegű/őshonos 2 db fa elültetését.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A 2014-2020-as programozási időszak időtávja egy kétéves átmeneti időszakkal (2021-2022) kiegészülve kitolódott egészen 2023-ig. A BKKVE HACS HF-ainak megvalósulását, összegző értékelését egyben kezelve, de a pályázati felhívások megjelenésének időrendiségében mutatjuk be. Az első 5 felhívást az 1. szakaszban, az utolsó két felhívást a 2. szakaszban hirdettük meg.

I. szakasz: 2017-2019

2017. év végén 5 helyi pályázati felhívást jelentettünk meg a BKKVE működési területén érintett helyi szereplők számára:

- VP6-19.2.1-8-1-17 – Együttműködésen alapuló turisztikai fejlesztésének támogatása a BKKVE területén (közösségi célú: önkormányzatok és civil szervezetek részére)
- VP6-19.2.1-8-2-17 – Együttműködésen alapuló turisztikai beruházások támogatása a BKKVE területén (vállalkozási célú)
- VP6-19.2.1-8-3-17 – Gazdasági szereplők fejlesztéseinek támogatása
- VP6-19.2.1-8-4-17 – Közösségi célú fejlesztések támogatása
- VP6-19.2.1-8-5-17 – LEADER rendezvények támogatása

2018 első negyedében mindegyik helyi felhívásunk benyújtási időszaka lezárult. Az alábbi táblázatban foglaljuk össze a beadott kérelmek további sorsát:

Felhívás száma	Beérkezett kérelmek száma	Beérkezett kérelmekből TO-t kapott	HACS elutasítás	Visszavont kérelmek	Elálltak a támogatástól	Kifizetési kérelem jóváhagyva	Kifizetési kérelem folyamatban
VP6-19.2.1-8-1-17	13	9	2	0	2	7	2
VP6-19.2.1-8-2-17	10	7	1	2	2	3	2
VP6-19.2.1-8-3-17	12	11	0	1	3	5	3
VP6-19.2.1-8-4-17	17	16	0	1	3	10	3
VP6-19.2.1-8-5-17	9	9	0	0	0	4	5
Összesen	61	52	3	4	10	29	15

Források és kifizetések aránya

Felhívás száma	Összes megítélt támogatás (Ft)	Kifizetési kérelemben jóváhagyva (Ft)	A kifizetett összeg aránya a TO-ban elfogadott támogatási összeghez képest (%)
VP6-19.2.1-8-1-17	46 994 052	28 695 850	0,611
VP6-19.2.1-8-2-17	54 347 293	21 011 124	0,387
VP6-19.2.1-8-3-17	108 974 899	54 286 945	0,498
VP6-19.2.1-8-4-17	47 643 953	29 498 114	0,619
VP6-19.2.1-8-5-17	3 130 325	1 397 830	0,447
ÖSSZESEN	261 090 522	134 889 863	0,517

A fenti táblázat alapján elmondható, hogy azok a pályázatok, ahol már lejárt a megvalósítási határidő, milyen mértékben lehet sikeresnek, vagy sikertelennek minősíteni. Bár a beérkezett kérelmek alapján elégedettek lehetnének mind az öt felhívás esetében, azonban az első két intézkedésnél (turisztikás kérelmek) már a támogatható pályázatok száma is lecsökkent a beadotthoz képest. Ennek oka leginkább az, hogy az építési jellegű pályázatok benyújtásakor is már sok a hibalehetőség. Ez a kifizetési kérelmek beadásakor még inkább nehézségekkel terhelt. Ezt mutatják azok a lezáratlan kifizetési kérelmek, melyeknél az eljárást felfüggesztette a MÁK, mert a dokumentációk hiányosak voltak vagy mert nem nyújtottak be változás-bejelentést a módosulásokról. A rendezvény még az a felhívás, amely közkeletteltsége ellenére nem nevezhető sikeresnek az elszámolások elmaradása miatt.

II. szakasz: 2019-2022

Az első körös helyi felhívások maradványösszegeit és az Irányító Hatóság által biztosított kiegészítő fejlesztési forrásokat felhasználva két új helyi felhívást dolgoztunk ki 2019-2020-ban. Ezekben a régebbi felhívások hibáit, nehézségeit már kiküszöböltük, a régi öt felhívást ötvöztük a két új, mindenki igényeinek megfelelő felhívásokban, melyek 2021-ben jelentek meg:

- VP6-19.2.1.-8-6-21 – Induló és működő mikroállalkozások fejlesztése
- VP6-19.2.1.-8-7-21 – Közösségi célú fejlesztések

Felhívás száma	Beérkezett kérelmek száma	HACS elutasítás	HBB után folyamatban lévők	Beérkezett kérelmekből TO-t kapott	Kötelezettség-vállalás összege (Ft)	Visszavont kérelmek	Eddig elálltak a támogatástól
VP6-19.2.1.-8-6-21	52	10	15	20	381 741 484	6	3
VP6-19.2.1.-8-7-21	38	1	23	9	211 856 190	3	1
ÖSSZESEN	93	11	38	29	407 076 024	9	4

A vállalkozói típusú felhívásunkról elmondható, hogy megjelenése után az ügyfelek elégedetten fogadták, amely a beadott kérelmek számában is megmutatkozik. Amíg az első szakaszban az ilyen típusú felhívásra csak 12 db kérelem érkezett, ugyanannyi idő alatt majdnem ötszörös volt az érdeklődés erre. A pályázói kedvet a megemelt max. támogatási összeg is fokozta. A TO kiadások elhúzódnása miatt viszont csak 2022 év végén, 2023 elején tudtak hozzákezdeni a megvalósításhoz, amikor a gazdasági változások miatti áremelkedésekkel szembesültek a pályázók. A támogatástól elállók számában már ez jelenik meg. A 2023 áprilisig beadott kérelmek 95%-nál már kaptak a kedvezményezett TO-t, a többiek a HFS készítésének időpontjában kerülnek a HBB elé, várhatóan a támogatásra felterjesztettek decemberig megkapják a támogatásról szóló határozatot.

A közösségi célú felhívásunkról elmondható, hogy megjelenése után nem volt olyan nagy az érdeklődés, mint vártuk. Ennek oka az volt, hogy a Magyar Falu Programból nagyon sok elképzelést meg tudtak a települések valósítani előfinanszírozott, 100 %-os támogatásból. A pályázaton történt kisebb, de kedvező változások miatt viszont 2023-ban ezeknek a kérelmeknek a száma is megszorodott. Valójában eléggé azonos tartalmú kérelmek érkeztek be, de ezek szerint erre volt még igény. Ezt mutatja a végső szám, amely szerint több mint 3-szor annyi kérelem érkezett be.

Jelen helyzet az, hogy amíg az utolsó HBB ülések is nem történnek meg – melynek határideje 2023. október 25. – addig nem tudni, hogy a 2. szakaszban beadott minden támogatásra érdemes kérelem részesülhet-e támogatásban, mivel a HACS kötelezettségvállalási kerete már jóval meghaladja a 120%-ot. Minden igény kielégítésére közel 150%-os kötelezettségvállalást kéne tenni.

- *Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással:*

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege (Ft)	Kötelezettségvállalás mértéke
Induló és működő mikrovállalkozások fejlesztése	VP6-19.2.1.-8-6-21	55	45	225 635 836	
Gazdasági szereplők fejlesztéseinek támogatása	VP6-19.2.1-8-3-17	12	11	72 015 165	
Közösségi célú fejlesztések támogatása	VP6-19.2.1-8-4-17	17	16	30 407 634	

- *Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással:*

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege (Ft)	Kötelezettségvállalás mértéke
Együttműködésen alapuló turisztikai fejlesztésének támogatása a BkkVE területén (közösségi célú: önkormányzatok és civil szervezetek részére)	VP6-19.2.1-8-1-17	13	9	33 512 790	
Közösségi célú fejlesztések	VP6-19.2.1.-8-7-21	38	37	135 750 125	

- *Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással:*

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege (Ft)	Kötelezettségvállalás mértéke
Együttműködésen alapuló turisztikai beruházások támogatása a BkkVE területén (vállalkozási célú)	VP6-19.2.1-8-2-17	10	7	29 297 801	
LEADER rendezvények támogatása	VP6-19.2.1-8-5-17	9	9	2 608 914	

6. Külső koherenciák azonosítása

A LEADER HACS-ok más operatív programokkal való lehatárolása részletesen leírásra került a KAP ST 4.5 Az EMVA és a vidéki térségekben működő egyéb uniós alapok közötti koordinációnak és hatáskör-elhatárolásnak, valamint az említett alapok egymást kiegészítő jellegének felülvizsgálata fejezet keretében.

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek – az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán – a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

Ugyan Magyarország nem él a több alapból finanszírozandó LEADER / CLLD lehetőségével, azonban a lehatárolások vizsgálatakor kiemelt figyelmet kell fordítani a Területi Operatív Programok CLLD projektjeire.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másodsorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinteken rögzített, és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatóak olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztróforkockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A KAP Stratégiai Terv és a KEHOP Plusz program közötti lehatárolás:

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén

biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ák felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás:

A KAP ST és a TOP Plusz közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy a két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

A KAP Stratégiai Terv és az EFOP Plusz program közötti lehatárolás:

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelőműhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között – szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül – megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal, a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A KAP Stratégiai Terv és a GINOP Plusz program közötti lehatárolás:

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz, és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát.

A KAP Stratégiai Terv és a DIMOP Plusz program közötti lehatárolás:

A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás:

Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságszámú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek

támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.
A KAP Stratégiai Terv és a MFP közötti lehatárolás:

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok (ITP)

A BKVE működési területe Komárom-Esztergom vármegyében található. A Komárom-Esztergom Vármegyei Önkormányzat által elkészített ITP legutolsó, 2. sz. módosítással egységes szerkezetbe foglalt 3.0 verzióját a Közgyűlés 2023. március 9-én 20/2023. (III.9.) számú határozatával fogadta el. Az KEVM ITP három stratégiai fejlesztési célterületet határol le, mely a vármegye teljes területét – beleértve az ERFA rendelet 11. cikke alá eső településeket is – lefedi, és ezek közül a T2 kódszámú Komáromi tengely és hídfőváros térség érinti a BKKVE HACS-t. A területi lehatárolás alapján hozzárendeli a térséghez a várható TOP Plusz forrásokat ERFA 1 (Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás / Településfejlesztés, települési szolgáltatások), EFFA 2 (Helyi, önkormányzati energetika), ERFA 3 (Helyi és térségi közszolgáltatások), ESZA (Vármegyei és térségi fejlesztések ESZA Plusz elemei), ERFA 6 (Helyi gazdaságfejlesztés, turisztika).

A KAP Stratégiai Terv és a KEVM ITP közötti lehatárolás:

Tekintettel arra, hogy a vármegyei ITP tulajdonképpen a TOP Plusz források felhasználásának keretrendszerét rögzíti, ezért az előzőekben ott leírtak e helyen is érvényesek azzal a kiegészítéssel, hogy az ebből megvalósuló fejlesztések általában nagyobb volumenűek, esetenként hálózatos együttműködésben és kiemelt kedvezményezett (pl. vármegyei önkormányzat) által koordinált konzorciumi formában valósulnak meg (pl. KEVM már nyertes és előkészítés alatt álló aktív turisztikai fejlesztései). Ezeknek a projekteknek a KAP ST-től való lehatárolása egyszerűen megtehető, ugyanakkor a LEADER Program által támogatott fejlesztéseknek a nagyobb rendszerekhez, hálózatokhoz való kapcsolódásának ösztönzésére hangsúlyt fektettünk a HF-ok tartalmának összeállításakor.

Vizsgált dokumentum	Vizsgált dokumentum célterülete, leírása	HFS célterülete
KEM TOP plusz		
VP/ KAP Stratégia		
Magyar Falu Program		

A BKKVE HACS Munkaszervezete jelentős gyakorlatra tett szert a korábbi programozási időszakban a kérelemkezelés terén, ezen belül a benyújtott kérelmeknek az előírások szerinti lehatárolásában, ellenőrzésében is. A jövőben is ennek megfelelően maradéktalanul érvényt kívánunk szerezni annak, hogy

- ugyanabban a célterületi körben, ugyanazon tevékenység esetén új támogatási kérelem nem részesülhet támogatásban;
- ezzel összefüggésben vizsgáljuk, hogy az újonnan beadásra kerülő támogatási kérelem nem kapcsolódik-e más szervezet által benyújtott, már támogatásban részesült pályázathoz, melynek esetleges feltárása a támogatásból kizáró tényező;
- a többi támogatási lehetőségtől főként a projektméret és a kedvezményezett kör alapján a LEADER Programban megtegyük a lehatárolásokat;
- törekszünk egy projekten belül a komplexitásra és az együttműködések kialakítására is, amely sok esetben a többi pályázati felhívásban nem jelenik meg ilyen markáns elvárásként.

7. Helyzetfeltárás

7.1. Helyi és helyzeti energiák bemutatása

7.1.1. Térszerkezeti adottságok

Az akcióterület a Közép-Dunántúli régió 3 megyéjének találkozásánál, valamint a Nyugat-Dunántúli régió határvonalán, Komárom-Esztergom vármegye nyugati-délnyugati részén helyezkedik el, a Kisbéri- és a Komáromi járás területét magába foglalva (Komárom városa kivételével).

A térség 25 települése közül három közepes méretű település rendelkezik városi ranggal (Ács, Bábolna, Kisbér), ahol a 2023. január 1-i adatok alapján az összlakosság 39,6 %-a él. Nagyigmánd nagyközségi, míg a többi település községi státuszú. A községek átlagos népessége 1.114 fő, ez alatti településméret a déli, aprófalvas területeken jellemző.

Az Akciócsoport területének elsősorban a déli fele jellegzetesen belső perifériás térség. Ez azt jelenti, hogy ugyan jelentős fejlesztési csomópontok (Győr, Komárom, Tatabánya, Mór, Székesfehérvár) találhatóak a közelében, szinte körbe veszik a tervezési területet, de ennek ellenére maga szervesen egyikhez sem csatlakozik, sőt, a centrumok mindegyike inkább szívó hatást gyakorol rá. A területet körülvevő régió az ország egyik legdinamikusabban fejlődő térsége, ezen belül a térséget gazdasági és társadalmi térszerkezeti sajátosságok tekintetében közepes (kisalföldi területek), ill. közepesnél gyengébb (bakonyaljai területek) helyzet jellemzi. A külső kapcsolatok, a gazdaságföldrajzi és közlekedési helyzetkép szempontjából a terület adottságai jók, azonban ez egyelőre a kifelé irányuló mozgást erősíti, főként a munkaerő szempontjából, mely Győr, Komárom, Mór, Székesfehérvár és Tatabánya ipari parkjaiba ingázik. A térség két fő foglalkoztatási, kereskedelmi és egyéb szolgáltatásokat nyújtó központja a kistérségek központi, névadó települései, melyeket nagyjából azonos fejlettségi szintű települések vesznek körül.

Az tervezési területen három természetföldrajzi középtáj találkozik: a szinte sík, alföldi jellegű Komárom–Esztergomi-síkság (Győr–Tatai-teraszvidék, Igmánd–Kisbéri-medence), a Vértes–Velencei-hegyvidék (Bársonyos) dombvidéki, illetve a Bakonyvidék (Súri-Bakonyalja) patak völgyekkel tagolt, hullámos térszínű, változatos kitettséggű hegylábi térszíne. E természetföldrajzi, domborzati változatosság a térség számos egyéb tulajdonságát is meghatározza.

7.1.2. Környezeti adottságok

Az akcióterület éghajlati viszonyait a Dunántúli-középhegység kissé hűvösebb, hegyvidéki és a Kisalföld enyhén kontinentális éghajlati jellemzőinek keveredése alakítja.

A térség két jelentős vízfolyása – az északi határt jelentő Duna mellett – a Concó és a Cuhai-Bakony-ér. A felszíni tavak részben a vízfolyások felduzzasztásából, másrészt a homok- és kavicsbányászat eredőjeként képződtek.

Az Akciócsoport területe növényföldrajzi beosztás szempontjából a Pannóniai flóratartományba tartozik, az Alföld és a Dunántúli-középhegység flóraidékeinek határán található. A két flóraidék természetes növénytakarója a tatárjuharos lösztölgyesek és a homoki gyepek, illetve a cseres-kocsánytalan tölgyesek. A mezőgazdasági művelés következtében a természetes növénytakaró kiterjedése visszahúzódott, ennek ellenére a táj megőrizte jellegzetes arculatát, mozaikosságát. A térség állatvilága az éghajlati és növényföldrajzi sokszínűség következtében szintén változatos képet mutat a Kisalföld- és a fajgazdagabb Dunántúli-középhegység faunajárásainak találkozási pontján.

Az erdőszültségi mutatót vizsgálva a tervezési terület a Súri-Bakonyaljai erdőkörzetbe tartozik, melynek átlagos erdőszültsége 21 %. Ehhez képest a térség déli része magasabb (átlagosan 26 %), míg északi része alacsonyabb (átlagosan 5 %) erdőborítású. Ez utóbbiba területileg a Duna árterén, valamint a mezőgazdasági művelésű területekbe szórványerdőként beékelődő erdők tartoznak.

A ritka településhálózat, a környezetszennyező ipari tevékenységek hiánya következtében a környezet általános állapota kifejezetten jónak mondható. Leginkább a déli területeken, s a Kisalföldhöz tartozó gyepterületeken számos természeti érték, természetközeli élőhely található.

Az Akciócsoport területén 7 településen 19 helyi jelentőségű természetvédelmi terület található.

A környezet állapotát, a természeti értékeket veszélyeztető tényezők az alábbiak:

- az intenzív szántóföldi növénytermesztésből adódó agrár-környezetvédelmi problémák,
- a levegő- (magas por- és szénmonoxid terhelés), zaj- és rezgésvédelem szempontjából az M1-es autópálya, az 1-es, 13-as és 81-es számú főútvonalak átmenő forgalmának közlekedési eredetű, a nyomvonalak környezetében jelentkező terhelése.

7.1.3. Kulturális erőforrások

A civil szféra tevékenysége az Akciócsoport minden településén nyomon követhető, azonban kevés helyen rendelkeznek megfelelő humán és fizikai infrastruktúrával. A társadalmi részvétel és a társadalmi kontroll igényeinek egy részét elégítik ki tevékenységükkel. A nonprofit szervezetek száma emelkedést mutat a térségben: 2012-ben 3,6, míg 2021-ben 4,2 db jutott 1000 lakosra. A gazdasági helyzet és a társadalmi aktivitás között nem látszik összefüggés a térségi civil szervezetek eloszlásában, munkájában, annak ellenére sem, hogy láthatóan a település méretével szoros összefüggésben van a településen működő civil szervezetek száma. Legmagasabb a szabadidővel és a sporttal kapcsolatos tevékenységgel foglalkozó non-profit szervezetek száma a térségben, azonban a hozzájuk kapcsolódó infrastruktúra minősége tág határok között mozog. Jelentős továbbá az oktatási és kulturális feladatok ellátására alapított, valamint az ifjúsági szervezetek és a polgárőrsek száma. A kedvezőtlen birtokméreten dolgozó kis- és középgazdaságok érdekképviselőit ellátó és a kistermelők érdekvédelmi szervezetei kevésbé működnek. Jelentősek viszont a szőlő- és borközségek, a hegyközségek. A térség országos, nemzeti jelentősége a lótenyésztési hagyományaiban rejlik, így nem meglepő, hogy jelentősek a lovas hagyományok, a lovas turizmus és a lótenyésztés szakmai képviselőit felvállaló egyesületek. Közöttük megtalálható országos jelentőségű, nemzetközi kapcsolatokat is ápoló szervezet, és a térségünkön átnyúló területi lefedettséggel megalapított egyesület is. A roma kisebbség kulturális értékeinek megőrzéséhez, hagyományápoláshoz, a romák integrációjának elősegítéséhez, az érdekképviselő erősítéséhez a települési nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek tevékenységeinek koordinációjával a Komárom-Esztergom Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat vállal szerepet.

A térségben minden település rendelkezik értékes épületekkel, építészeti értékekkel, kultúrtörténeti érdekességekkel és kulturális hagyományokkal. Elsősorban a templomok jelentősek, emellett a mezőgazdasági arculatot megőrző gazdasági épületek, nemesi kastélyok, kúriák, emlékházak képviselnek nagy értéket. Új kulturális attrakciót jelent a római birodalom egykori határát jelentő dunai limes almásfüzitői emlékeit bemutató Azaum Római Történeti Élmenypark, melyet EFOP, TOP és INTERREG pályázati forrásokból hozott létre a település önkormányzata. A bemutatóhely új interaktív élménytárában az ókori hagyományok bemutatását vállalták fel a virtuális világgal ötvözve, komplex élményt és ismereteket adva a rómaiak életéről és világáról.

Az elmúlt években – a LEADER források mellett leginkább a Magyar Falu Programnak és a TOP forrásoknak is köszönhetően – a települések többségében megújultak a művelődési házak, könyvtárak, valamint a szabadidő egyéb eltöltésére is egyre többféle lehetőség adódik.

Rendezvények terén a térség leginkább a „falunapokat” tartja meg, de van néhány nagyobb volumenű, tágabb vonzerővel rendelkező program is (pl. hagyományos római ünnepnapokhoz kapcsolódó ünnepek az almásfüzitői Azaum Római Történeti Élmenyparkban, ácsi Bujáki Gábor Fogathajtó Emlékverseny, különböző lovas programok és Gazdanapok Bábolnán, stb.).

7.1.4. A társadalom állapota

Az akciócsoport területe (819,5 km²), azaz a vármegye területének (2.265 km²) 36,2 %-át foglalja el. Népeisége 2011. január 1-én 41.697 fő volt, ami a vármegyei összlakosság 13,22 %-nak felelt meg. A térség lakosságszáma 2019-re 40.651 főre csökkent, de eddigi legalacsonyabb értékét (40.473 fő) 2022-re érte el, 2023 elejére viszont újra emelkedett (40.561 fő). Így napjainkban a térségünkben lakók a vármegye – egyébként évről évre csökkenő – összlakosságának 13,3 %-át jelentik. A ritka településhálózatban a népsűrűség napjainkban 49,5 fő/km², azaz alapvetően vidéki jellegű, melyet jó általános környezeti állapot jellemez. A térség 25 települése közül 3 közepes méretű település, és ezek városi ranggal is rendelkeznek (Ács a legnagyobb lélekszámú /7.112 fő/, Bábolna /3.413 fő/, Kisbér /5.526 fő/). 500 fő alatti település 5 található a térségben (Aka, Bakonybánk, Csatka, Csém, Csép), ezek közül Csatkán a 2023. január 1-ei adatok szerint csak 236 fő lakik. 501-2.000 fő lakosú település 14, 2.001-5.000 fő lakosú település pedig 3 van a térségben.

A demográfiai folyamatokat jellemző mutatók alapján a vármegye jelentősen elmaradott települései találhatóak a térségben, főként a déli területeken, a Kisbéri járásban. Az Akciócsoport néhány településén több nemzetiség él (roma, német), melyek számos kisebbségi önkormányzatot alakítottak (roma: Ács, Ászár, Bana, Kisbér, Tárkány; német: – Bakonyársárkány), illetve nemzetiségi oktatást vezettek be. A roma kisebbség lélekszáma stagnál, arányuk az összlakossághoz képest nő, jelenlegi arányuk a térségben 1,9 %.

KEVM 2021-ben felülvizsgált Területfejlesztési Konceptiója megállapítja, hogy a vármegye „a rendszerváltás óta az ország egészét messze felülmúló dinamikával alkalmazkodott a megújult társadalmi, gazdasági, politikai környezethez, és ezt a dinamikát sikerült az új évezredben is fenntartania. Az infrastrukturális fejlesztéseknek is köszönhetően élénkülnek az országhatáron átnyúló kapcsolatok Szlovákiával, Nyitra megyével. A szocialista nagyipar rendszerváltáskor kártyavárként összeomlott fellegrárból az ország egyik legkorszerűbb ipari, döntően a feldolgozóiparból élő megyéjévé vált, mely a legtöbb gazdasági mutató tekintetében tartósan az ország első három megyéje között teljesít”. A vármegye munkaerőpiaci helyzetének javulása kihatott a térségünkben élőkre is. Ingázással ugyan (kb. 70%), de a közelben jól fizető, stabil munkahelyek jöttek létre, amelyek a térség jövedelmi viszonyira is kedvezően hatottak. Így a munkaképes korú lakosság 62%-a dolgozik valahol alkalmazottként.

A HFS mellékletében található, a foglalkoztatási helyzetre, jövedelmi viszonyokra vonatkozó statisztikai táblázatok további fontos, pozitív folyamatokra is rávilágítanak: jelentős előre lépésnek tekinthető a 25 év alatti munkanélküliek csökkenő aránya, a magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak emelkedő aránya, valamint az ezekkel összefüggő SZJA fizetők száma és az 1 lakosra jutó nettó belföldi jövedelem emelkedése. A kedvező változás okainak feltárása mélyebb kutatást igényel, ezért csak valószínűsíthető például a betelepedők körében tapasztalható kedvezőbb paraméterek, és/vagy a gyermekek iskoláztatása iránti elkötelezettség növekedése. Képzetség és munkanélküliség szempontjából a roma kisebbség százalékos mutatói az átlagnál rosszabbak, de ez elmondható a legkisebb méretű településekről is, ahol az iskolázottság alacsony, így ott jellemző az alacsony presztízsű foglalkoztatás magasabb aránya.

7.1.5. A gazdaság helyzete

A térség gazdaságföldrajzi fekvése, településszerkezete kedvezőtlen. Az elszórta fekvő, többségében kis lélekszámú községek megközelítése, illetve onnan az ügyintézés, foglalkoztatás, vagy éppen a szabadidőeltöltés szempontjából városok, térségi és régiós központok elérése nehézkes. A korábban jellemző, de leépült mezőgazdaság helyét a gazdasági teljesítmény és a foglalkoztatás szempontjából is csak részben tudta átvenni az ipar. A térségben kevés a jelentősebb létszámot, legalább 50 főt foglalkoztató munkáltató (15 db). 500 fő feletti munkavállalói létszámmal is már csak 1 társaság

rendelkezik. Ugyanakkor a gazdaság állapota szoros összefüggésben áll egy település és térsége társadalmi helyzetével is, mely az előző ciklus sikeres forrásfelhasználása miatt térségünkben javult, a legtöbb mutató emelkedő tendenciát mutat.

Az északi sík (kisalföldi) területek jó termőképességű talajain intenzív szántóföldi növénytermesztést (a vetésterület $\frac{3}{4}$ -én gabonatermesztést) folytatnak, főként nagyüzemi gazdálkodási formában. A nagyüzemek mellett – főként a déli, a Bakony hegységhez közeli területeken – a kedvezőtlen birtokméreten dolgozó kis- és középgazdaságok száma és termelése ugyancsak jelentős. A térség nemzeti jelentősége a Bábolnán kifejlesztett iparszerű termelési rendszerekben, valamint Bábolna és Kisbér – jelenleg nem kihasznált – lótenyésztési hagyományaiban rejlik. Ez utóbbi örökségnek köszönhetően a lótartás és erre épülő szolgáltatásként a lovagoltatás az elmúlt időszakban több településen is megjelent. A mezőgazdasági termelésben döntően a gabona-hús (baromfi, sertés) vertikumok működnek, kiegészülve a takarmánygyártással és a gépkereskedelemmel. Összességében a mezőgazdaság termények élelmiszeripari feldolgozása csekély, és elsősorban a déli területekre jellemző.

Az agrár vállalkozások lehetőségei a „zöld energia” alapanyagok előállításával kapcsolatosan – összhangban a magyarországi fejlesztésekkel és az uniós kötelezettségekkel – bővülnek. A kisalföldi térség kiváló gabona termelési hagyományait, adottságait kihasználva biodízel, bioetanol előállítására létesültek feldolgozók, kiszámítható, megfelelő színvonalú jövedelmet biztosítva a környék mezőgazdálkodóinak.

A térség a Neszmélyi borvidék részét képezi, azonban a szőlőültetvények jelentős része kiöregedett, kedvezőtlen fajta-összetételű volt, ezért területe csökkent. Ugyanakkor a kistermelők száma és a szőlészeti-borászati hagyomány ápolása jelentős. A legjobb termőterületeken azonban új telepítések zajlottak, és 2-3 családi borászat országos viszonylatban is látványos fejlesztéseket hajtott végre.

A kertészeti kultúra és gyümölcsstermesztés kis részarányal bír, ezt mutatja az őstermelők számának csökkenése is (a 2011-ben regisztrált 2.072 fő 2022-re 1.651 főre csökkent).

A bakonyaljai területeken jelentős az erdőgazdálkodás, azonban a faanyag jórészt feldolgozatlan formában hagyja el a térséget.

Ipari kultúrával kevés helység, elsősorban a Duna mentén lévő települések (Almásfüzitő, Ács) – melyek szorosan kapcsolódnak a komáromi ipari parkhoz –, valamint Kisbér és Bakonybánk (ipari terület) rendelkeznek. A térség iparfejlesztési irányaként a közeli ipari parkok irányába történő bedolgozói tevékenység bővítése, illetve a már meglévő kapacitások fejlesztése határozható meg, ugyanakkor mindehhez a vállalkozói szféra általános megerősítésére van szükség. A tervezési területen található vállalkozások többsége számára új lehetőséget nyithat a Komárom-Esztergom vármegye Területfejlesztési Stratégiájában is kiemelt fejlesztésként nevesített Duna melletti, almásfüzitői logisztikai bázis kialakítása. A folyami kikötő korszerűsítése az áruszállítás olcsóbb, környezetbarát lehetőségét kínálja, erősítve a környezettudatos gondolkodást is.

A gazdasági ágazatok közé tartozó, ugyanakkor interszektoriális jelzővel illetett turizmus még jelenleg gyerekcipőben jár a térségben. A vonzerők elérhetőségében, a potenciális vonzerőkből fejlesztett attrakciók számában, a turisztikai alap- és kiegészítő szolgáltatások rendelkezésre állásában, illetve a kínálat tudatos térségi szervezésében jelentkező hiányosságok okán az Akciócsoport területén elsősorban a környező nagyvárosokból érkező kirándulóforgalom jelenik meg. A Bakonyalja – Kisalföld kapuja térség Komárom-Esztergom megye egyik (talán utolsó) turisztikailag kevésbé feltárt vidéke. Pedig a természetföldrajzi adottságok (kis szintkülönbég, hullámos domborzati viszonyok) ideális alapjai lehetnek egy, az aktív és ökoturizmuson belül a hagyományos, még elektromos rásegítést sem igénylő helyváltoztatási formákra építő programkínálatnak, melyre a térség – egyébként önmagukban jelentős vonzerőt nem képező, térben elszórtan elhelyezkedő – látnivalóit bemutatóhelyeit, attrakcióit fel lehet fűzni. Egy-egy pontszerűen elérhető attrakcióval, szolgáltatással (pl. Azaum Római Élménypark Almásfüzitő, Bábolnai Strand- és Termálfürdő, e-bike kölcsönző Csatka, „Bakonyi suhanás” mountaintour-kölcsönző Súr), továbbá kijelölt túraútvonalakkal (Táncsics útvonal-hálózat /

teljesítménytúra), tanösvényekkel találkozhatnak az erre járók, ezek azonban hosszabb tartózkodásra még nem ösztönzik őket. A kereskedelmi szálláshelyek száma és kapacitása alacsony, döntő többségük nem szabadidős turistákat, hanem munkavállalási célból rövidebb-hosszabb ideig a térségben tartózkodókat fogad. Üzleti célú egyéb szálláshelyek (korábban magánszállások) is korlátozott számban, de jelen vannak a területen.

Az Akciócsoport területén az összes regisztrált vállalkozás száma 6.693 db, melyből a ténylegesen működő egységek száma 6.620 db. A működő vállalkozásokon belül a társas vállalkozások száma 952 db, míg az egyéni (önálló) vállalkozóké 5.239 db. Legjelentősebb ágazat a mezőgazdaság / erőgazdaság / halászat, az ehhez kapcsolódó vállalkozások aránya 44 %, majd a szolgáltató szektor 42 %, illetve az ipar / építőipar 12,3 % következik. 2019-2022 között a mezőgazdasághoz kötődő vállalkozások száma csökkent, míg az ipari és szolgáltató szektorokban tevékenyek száma növekedett, az előzőek mintegy 20 %-al.

A kistelepüléseken továbbra is igen alacsony a vállalkozói készség, főleg alapszolgáltatásokat nyújtó, 1-2 fős egyéni vállalkozásokat találunk. 2009. évben 448 db kiskereskedelmi üzletet – ebből 152 db élelmiszer jellegű – tartottak nyilván, 9 db gyógyszertár és 180 db vendéglátóhely működött az Akciócsoport területén. Napjainkban ilyen bontásban nem találtunk adatokat, de a helyi ismereteink szerint számuk csökken. A térségi vállalkozások foglalkoztató szerepe alacsony, a nagy központi foglalkoztatók a térségen kívüli településeken működnek, ahova nagy létszámú munkavállaló ingázik naponta.

7.2. SWOT analízis

<p>Erősségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Természeti környezet viszonylag érintetlen, jó környezeti állapot, számos helyi védettségű terület (környezet) - A térségben natúrpark kialakítására alkalmas feltételek, kezdeményezések megléte (érintetlen táji környezet, magas erdőszűltségek, kulturális értékek, hagyományok) (környezet) - A három városban középfokú oktatás zajlik (társadalom) - Az egyes agrárágazatok hagyományos jelenléte (szőlő- és borkultúra, lótenyésztés, -tartás), szaktudás és termelési kultúra megfelelő (gazdaság) - A térség környező városaiban magas az ipari parkok száma (gazdaság) - A munkanélküliség csökken, és ezzel párhuzamosan a jövedelemviszonyok javuló tendenciát mutatnak (társadalom) 	<p>Gyengeségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nagy területen ritka településhálózat (környezet) - Kereskedelmi, turisztikai, egyéb szolgáltatások nem kiemelkedő színvonalú (gazdaság) - A térségi turisztikai kínálat esetleges, szervezetlen, nincs információs és programszervezési központ (gazdaság) - Kevés a helyi termékeket előállító vállalkozás és őstermelő, a helyi termékek spektruma szűk (gazdaság)
<p>Lehetőségek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Speciális, tájjellegű mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése (gazdaság) - A natúrpark szolgáltatásai, az aktív / ökoturizmus iránti igény növekedése (gazdaság) 	<p>Veszélyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gazdasági-jogi helyzet kapcsán bekövetkező negatív változások (környezet) - A hátrányos helyzetű, elszegényedő lakosságréteg aránya növekszik (társadalom) - Foglalkoztatási lehetőségek szűkülése (társadalom)

<ul style="list-style-type: none"> - Az alternatív mezőgazdasági termelés-, a termékek feldolgozása és piacra juttatása támogatásának erősödése (gazdaság) - A munkaerő-piaci keresletnek megfelelő képzési rendszerek kialakítása (társadalom) - A környező kistérségek, az ingázó övezetbe tartozó városok fejlődése (környezet) - Önfenntartó települések arányának növekedése (környezet) - Akciócsoport szintű együttműködések kibővülése, fejlődése (környezet) - A hátrányos helyzetű népesség megélhetését, életfeltételeinek javulását elősegítő programok bővülése (társadalom) 	<ul style="list-style-type: none"> - Fiatalok és képzett szakemberek elvándorlása az akciócsoport térségéből (társadalom) - A térségben jelenlévő, begyűrűző multinacionális vállalatok érdekérvényesítő-, verseny képességének növekedése (gazdaság) - A mezőgazdasági termékek piacának átrendeződése, a hagyományos stratégiai termékek iránti kereslet csökkenése (gazdaság)
---	---

A SWOT belső (erősségek, gyengeségek) és külső (lehetőségek veszélyek) elemzése alapján az alábbi következtetések vonhatóak le a fő stratégiai irányok meghatározása érdekében:

Az erősségek megfelelő alapot jelentenek egy alapjaiban „offenzív” stratégia kialakításához és ezáltal a lehetőségeink kihasználásához, hiszen a természeti és társadalmi örökség meglévő elemeire építve, és a térségben meglévő értékekre, hagyományokra támaszkodva komoly növekedés érhető el mind gazdasági, mind társadalmi téren.

Ezzel párhuzamosan egy szisztematikus, hosszú távon gondolkodó és az összes érdekelt fél elvárásait és lehetőségeit figyelembe vevő „fejlesztő” stratégiának kell a háttérben megvalósulnia, hiszen az alapok és a háttér megfelelő fejlesztése nélkül nem lehet sikeres egy növekedésre irányuló, offenzív stratégiai irány.

A térségben jellemző kedvezőtlen gazdasági és társadalmi tendenciák megtörése és megfordítása érdekében több specifikus célt kell kitűzni és a megfelelő intézkedésekkel elérni, de hiszünk abban, hogy ezen veszélyek és gyenge pontok kezelése a sikeres fejlesztések útján valósítható meg hosszú távon a legnagyobb hatékonysággal.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összegzése

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképével összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1. A stratégia jövőképe

A BKKVE a következő 4 évre szóló stratégiájában szeretne azonosulni KEVM hosszú távú fejlesztési elképzeléseivel – természetesen a vidékfejlesztési irányvonalak és a LEADER szellemiség figyelembevételével – melyben a megye jövőképét 2030-ig így fogalmazták meg a KEM Területfejlesztési Stratégiában: **„TARTÓSAN AZ ÉLVONALBAN”**. Az előzetesen elkészült fejlesztési koncepcióban a horizontális célok megfogalmazásával teljes mértékben egyetértünk, melyet nem fogalmazunk meg újra, csak a térségi specialitásokat tesszük mellé.

Ennek tükrében a LEADER programnak minden szektorra, ágazatra, társadalmi rétegre, korosztályra figyelemmel kell lennie, valós igényre épülő, átfogó, innovatív és együttműködések alapuló célokat és módszereket kell megfogalmaznia, melyek bemutatására a pályázóknak a projekt adatlapban ki kell térnie. Ezek értékelése a pontozási szempontoknál megjelennek, akárcsak az esélyegyenlőséget, és a fenntarthatóságot preferáló vállalatokat.

A BKKVE jövőképe: „Csatlakozás a megyei élvonalhoz”

Ezáltal olyan optimális vidéki élettér megteremtése, amely belső és külső erőforrásainak felhasználása mellett fenntartható, dinamikusan fejlődő környezetével kedvelt a helyi lakosság körében, és simulékonyan beolvadó része Komárom-Esztergom megyének.

8.2. A stratégia célhierarchiája

A Bakonyalja Kisalföld-kapuja térség legfontosabb célkitűzései: (specifikus célok)

- A) **A térség jövedelemtermelő és versenyképességének növelése** – a mikrovállalkozások indításának, a működők fennmaradásának elősegítésével/erősítésével, valamint a helyi termékek és szolgáltatások körének fejlesztésével és azok piacra jutásának elősegítésével.
- B) **Jobb minőségű élettér kialakítása és a lakóközösség aktivitásának növelése egy értékmegőrző, egészséges generáció felnövekedése érdekében** – közösségi célú fejlesztések a vonzó települési környezet megteremtését/megtartását, a társadalmi kohézió erősítését, a kulturális és sport hagyományok ápolását célozza meg.
- C) **Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket feltáró akciók és bemutatásuk, valamint komplex, fenntartható turisztikai/vendégfogadási programok kidolgozása és bemutatása, valamint a résztvevők képzése.**
- D) **Okos falu (smart village) stratégiák elkészítésének elősegítése;** Azoknak a településeknek, akik Súr településhez kapcsolódva vállalják a programban a részvételt.
- E) **A térség erőforrásainak fenntartható hasznosítása** – megújuló energia, klímabarát, a víz kisléptékű összegyűjtését és megartását segítő megoldások alkalmazásának elősegítése helyi szinten. Tájspecifikus növények génbanki gyűjtése.

Fenti célok megvalósítására a következő intézkedéseket dolgoztuk ki.

1. Gazdasági típusú intézkedés megnevezése: **Gazdaságilag fejlődő Térség - Induló és működő mikrovállalkozások fejlesztése, helyi termelők és kézművesek támogatása**
2. Közösségi típusú intézkedés megnevezése: **Fejlődő Közösségek - Közösségi célú fejlesztések támogatása**
3. Soft típusú intézkedés megnevezése: **Okosodó Térség - Rendezvény típusú képzések, előadások szervezése, ezek használatához szükséges on-line felület kialakítása, tanulmányutak, táborok támogatása ismeretátadás és a szemléletváltás érdekében**

9. Cselekvési terv

9.1. Az intézkedések leírása

9.1.1. Gazdasági típusú intézkedés

9.1.1.1. Az intézkedés megnevezése: **Gazdaságilag fejlődő Térség - Induló és működő mikrovállalkozások fejlesztése, helyi termelők és kézművesek támogatása**

9.1.1.2. Specifikus cél: A térség jövedelemtermelő és versenyképességének növelése

9.1.1.3. Indoklás, alátámasztás:

A térségben sok a működő vállalkozás, akik az elmúlt években nehezen, de fennmaradtak. Működésük a folyamatos fejlesztések hiányában veszélyeztetve van, megszűnéshez közeli állapotba kerülnek. A jól működő vállalkozások egyik csoportja olyan lakossági célú tevékenységet végez, melyekre folyamatos igény van. Másik nagy csoport a közeli ipari parkok alvállalkozói. Számukra az innovatív fejlesztés elengedhetetlen, hogy a versenyt tartani tudják. Ők voltak általában az előző ciklusban is pályázóink. Páran már a mikrovállalkozási méretet meghaladják. Nekik szól az 1. számú alintézkedés.

A helyi őstermelők közül is voltak pályázóink az előző ciklusban, de a feldolgozáshoz kapcsolódó fejlesztés kevésbé volt jellemző, inkább olyan gépeket vásároltak, amelyet a gazdaságukban tudtak alkalmazni. A mostani ciklusban részükre az építési jellegű, feldolgozást elősegítő beruházásokat tudjuk ajánlani. Továbbá működnek a térségben kézművesek is. Az őstermelőknek és a kézműveseknek a 2. sz. alintézkedést – speciálisan rájuk szabva – kívánjuk biztosítani, ahol a feldolgozáshoz, manipuláláshoz, raktározáshoz alkalmas fejlesztéseket hajthatnak végre. A jellemzően mezőgazdasági tevékenység határát az előző évi árbevétel alapján határozzuk meg. (min. 70% mezőgazdasági árbevétel).

9.1.1.4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

Általános költségek (minden pályázónak):

Műszaki ellenőri szolgáltatás

Projekt előkészítés (tervdokumentáció elkészítése, engedélyek beszerzés, stb.)

Mérnöki és szakértői szolgáltatás

Projektmenedzsment tevékenységek

Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása

1. számú alintézkedés – a nem mezőgazdasági tevékenységet folytató kezdő és működő vállalkozásoknak:

Eszköz és/vagy gépbeszerzés (a tevékenység végzéséhez szükséges eszközök, munkagépek – kivéve 30 LE -nél nagyobb teljesítményűek és nem mezőgazdasági tevékenységhez használatos gépek)

immateriális javak beszerzése (szoftverek beszerzése, telepítése)

Marketing (a tevékenység/ szolgáltatás/ termék bemutatását szolgáló applikáció, honlap és/vagy webáruház készítése, fejlesztése, hirdetés/reklám, molinó, cégtábla, szórólap-, nyomdai kiadvány és bemutatkozó kisfilm készítése)

Saját vagy egyenesági rokonok, illetve cégek esetében a cég vezetője/tagja tulajdonában lévő, a lakhatási céltól elkülönülő, a tevékenység végzéséhez szükséges épület/ épületrész vonatkozásában a bejelentett székhelyen/ telephelyen:

építés, felújítás, bővítés, korszerűsítés,

megújuló energiát hasznosító berendezések (pl. napelem, napkollektor, hőszivattyú stb.)

telepítése, beépítése,

az esővíz összegyűjtése, további hasznosítása,

infrastruktúra fejlesztés (elektromos áram, gáz, ivóvíz, szennyvíz, internet bevezetése)

2. számú alintézkedés – a mezőgazdasági és kézműves tevékenységet folytató vagy kezdő őstermelőknek/ magánszemélyeknek:

A kézműves tevékenységet, illetve mezőgazdasági termékek feldolgozását, manipulálását, raktározását elősegítő építés, felújítás, bővítés, korszerűsítés (saját vagy egyenesági rokonok tulajdonában lévő ingatlanon) a felsorolt tevékenységek végzéséhez szükséges épület/ épületrész vonatkozásában.

Megújuló energiát hasznosító berendezések (pl. napelem, napkollektor, hőszivattyú, stb.) telepítése, beépítése.

A nem ANNEX 1 termékek csomagolásához, feldolgozásához szükséges eszközök, anyagok beszerzése. Immateriális javak beszerzése (szoftverek beszerzése, telepítése, mobil applikációk előállítása).

Marketing tevékenység (a tevékenység/ szolgáltatás/ termék bemutatását szolgáló honlap/ webáruház készíttetése, molinó, cégtábla, szórólap-, nyomdai kiadvány, valamint reklám és bemutatózó kisfilm készíttetése) biztosítása.

Infrastruktúra fejlesztés (elektromos áram, gáz, ivóvíz, szennyvíz, internet).

Az esővíz összegyűjtése, további hasznosítása.

(A támogatható tevékenységek részletes megadására a meghirdetésre kerülő intézkedések kidolgozásakor kerül sor.)

9.1.1.5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzés
- élő állat vásárlás
- használt árucikkek beszerzése
- támogatási jogosultságok megvásárlása
- lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése
- magántulajdonban lévő épületek, építmények lakhatást szolgáló részének fejlesztése (egyértelműen el kell különíteni a lakó- és a gazdasági tevékenységet szolgáló részeket már a műszaki dokumentációban)
- személyszállításra alkalmas szárazföldi, légi, vízi közlekedési jármű (kivéve tricikli)
- ingatlan vásárlás
- saját teljesítés
- pályázatírás
- mezőgazdasági tevékenység végzéséhez alkalmas (állattenyésztés, növénytermesztés, kertészet, stb.) eszközök/gépek beszerzése

9.1.1.6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul, a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

Az intézkedés kiegészíti a VP és a GOP Plusz intézkedéseit, mivel támogatást biztosít a nem mezőgazdasághoz kapcsolódó termék előállításához és szolgáltatás nyújtáshoz. A GOP Plusz a termék előállítását nagyobb támogatási minimumösszeghez és területi lehatároláshoz köti. A VP-ban a mezőgazdasági termelők, vagy a nem mezőgazdasági termelők Annex I. termék feldolgozását, illetve új mikroállalkozás létrehozását támogatják. A VP-ben a termelési volumen a legkisebb esetben is min. 3000 STÉ üzemméretet ír elő, mi ez alattiakat támogatunk, és csak a termelés utáni munkafázisokat a piacra vitelig. A támogatás segíti a vidéki térségben működő, tevékenykedő mikroállalkozások tevékenységét, ezzel hozzájárul a LEADER térség vállalkozás fejlesztéséhez. A lehatárolás a

komplexitásban is megjelenik, mert a kötelezően megvalósítandó tevékenység mellé a rendezvény vagy marketing tevékenység választása kötelező.

9.1.1.7. A jogosultak köre:

- korlátolt felelősségű társaság
- közkereseti társaság
- betéti társaság
- adószámmal rendelkező magánszemély
- őstermelő
- egyéni vállalkozó
- egyéb önálló vállalkozó
- adószámmal nem rendelkező magánszemély

9.1.1.8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Támogatásban részesülhetnek azon projektek, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, a felhívásban és mellékleteiben valamint az ÁUF-ben foglalt feltételeknek, továbbá a jogosultsági kritériumoknak.

Kiválasztási alapelvek:

projektterv minősége
fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
a működési terület környezeti, társadalmi és gazdasági jellemzői
a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, fórumon részvétel, stb.)
a fejlesztés megvalósításának helye (HH besorolás)
a projekthez kapcsolódó szolgáltatások, eszközök, gépek, egyéb projektelemek a Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület HACS illetékességi területén székhellyel vagy telephellyel vagy fiókteleppel rendelkező vállalkozástól kerülnek beszerzésre
a támogatást igénylő a támogatási kérelem benyújtása előtt legalább 1 éve (aktív) tag a Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesületnél
munkahelyteremtés (a kötelező elváráson felül vagy azon kívül)
komplexitás: a választott és a kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek (rendezvény/marketing) tevékenységek száma

Jogosultsági kritériumok:

A támogatást igénylő átlátható szervezetnek minősül az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 1. § 4.pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint.
A támogatást igénylő a területi lehatárolásnak megfelelő területen kíván fejleszteni.
A támogatást igénylő a Bakonyalja- Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület HACS illetékességi területén a helyi pályázati felhívás megjelenése előtt létesített székhellyel rendelkezik.
A kérelemhez szkennelt formában mellékelte, hiánytalanul kitöltött és cégszerűen, eredetiben aláírt projekt adatlap.

9.1.1.9. Tervezett forrás:

az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 190 000 000,- Ft
a támogatás intenzitása, mértéke: 65%, max. 15.000.000 Ft
a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

9.1.1.10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:

2024. III. negyedév – 2025.IV. negyedév (havonta új szakaszok, keretkimerülés esetén felfüggesztés)

9.1.1.11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:
építés jellegű 24 hónap, minden más 12 hónap

9.1.1.12. Kimeneti indikátorok:
Fejlesztett székhely/telephely (db)
Megtartott munkahelyek száma (fő)
Új munkahelyek száma (fő)

9.1.2. Közösségi típusú intézkedés

9.1.2.1. Az intézkedés megnevezése: **Fejlődő Közösség - Közösségi célú fejlesztések támogatása**

9.1.2.2. Specifikus cél: Jobb minőségű élettér kialakítása és a lakóközösség aktivitásának növelése egy értékmegőrző, egészséges generáció felnövekedése érdekében.

9.1.2.3. Indoklás, alátámasztás:

A települések életében meghatározó szereppel bírnak a non-profit szervezetek, egyházak, egyházi jogi személyek és az önkormányzatok. Számos olyan feladatot látnak el, mellyel elősegítik egy élhető település kialakulását és fenntartását, a közösségek kulturált, hasznos időtöltéséhez járulnak hozzá. Célunk, hogy az ő támogatásukkal jobb minőségű közösségi életterek és szolgáltatások legyenek elérhetőek vidéki településeinken. Továbbá a civil szervezetek és egyházak térségünk lakóinak érdekében végzett tevékenységéhez szeretnénk támogatást nyújtani eszközállományuk bővítéséhez, korszerűsítéséhez, valamint működésüket, tevékenységüket bemutató anyagok elkészítéséhez a közösségi szolgáltatások színvonalának javítása és ismertebbé tétele érdekében. Valamint a lakosság kulturális és sportigényének helyi fejlesztése is fontos, a támogatott szervezetek munkájának megkönnyítése, ismertebbé tétele is elvárás felénk.

9.1.2.4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

Választható, kötelezően megvalósítandó ezekből legalább egy:

1. számú alintézkedés – önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak részére építési jellegű fejlesztések

nem jövedelemtermelő turisztikai pihenőhelyek létrehozása
kulturális és sport intézmények és a szervezetek tevékenységéhez szükséges épületek, építmények kialakítása, felújítása, korszerűsítése
szabad és beltéri közösségi terek kialakítása, fejlesztése
látvány- és használati térelemek, utcabútorok építése, telepítése
fitness parkok létesítése, fejlesztése
az esővíz összegyűjtése a fejlesztett ingatlanon, további hasznosítása

2. számú alintézkedés – önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak részére eszközbeszerzés

kulturális intézmények, sportlétesítmények eszközbeszerzéseinek támogatása
a civil szervezetek alaptevékenységéhez kapcsolódó eszközök beszerzése

3. számú alintézkedés – önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak részére bemutatkozó marketing anyagok készítése

a tevékenység / szolgáltatás bemutatását szolgáló honlap készíttetése
molinó, szórólap-, nyomdai kiadvány, bemutatkozó kisfilm készíttetése

Kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek:

fásítás/parkosítás és/vagy 1 rendezvény
tájékoztató és nyilvánosság biztosítása

Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek:

rendezvény
műszaki ellenőri szolgáltatás
immateriális javak beszerzése
terület előkészítés
projekt előkészítés (tervdokumentáció elkészítése)
projektmenedzsment

9.1.2.5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

személygépjármű beszerzés
élő állat vásárlás
használt árucikkek beszerzése
támogatási jogosultságok megvásárlása
egyéb:
lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése
személyszállításra alkalmas szárazföldi, légi, vízi közlekedési jármű (kivéve tricikli)
gépjármű beszerzés
játsszótér építése, fejlesztése
magántulajdonban lévő épületek, építmények fejlesztése
új építés
közoktatási, egészségügyi intézményeket érintő építési tevékenység
infrastruktúra fejlesztés
versenysportot érintő fejlesztés (futball, kézilabda, kosárlabda, atlétika, stb.)
ingatlan vásárlás
mobil telefon vásárlása
saját teljesítés
pályázatírás

9.1.2.6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A közösségi terek fejlesztése a VP-6-7.4.1.1-16 számú felhívásban TOP Pluszban és a MFP-ben, Élhető települések felhívásokban is támogatott, azonban más kritériumokkal, eltérő nagyságrendű támogatási összegekkel. A közösségi célú eszközbeszerzés támogatásához hasonló támogatási lehetőség nincs másik operatív programban, ugyanakkor kiegészíti több operatív program intézkedését a különböző szférák közötti összefogással, a LEADER térség települései közötti kapcsolatok kialakításával, a LEADER térség kulturális, hagyományőrző, képzési, oktatási, hátrányos helyzetben lévő szereplőkkel kapcsolatos tevékenységének bővítésével. Valamint komplexitásában is eltér, mert egy választott, kötelezően megvalósított tevékenység mellé egy kiegészítő – önállóan nem támogatható – tevékenység vállalása kötelező.

9.1.2.7. A jogosultak köre:

- helyi önkormányzat
- helyi nemzetiségi önkormányzat
- sportegyesület
- polgárőr egyesület
- egyéb egyesület
- nemzetiségi egyesület
- bevett egyház
- vallási tevékenységet végző szervezet
- közalapítvány
- egyéb alapítvány

9.1.2.8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Támogatásban részesülhetnek azon projektek, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, a felhívásban és mellékleteiben valamint az ÁUF-ben foglalt feltételeknek, továbbá a jogosultsági kritériumoknak.

Kiválasztási alapelvek:

a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások (amennyiben az a településen még nem volt az, ami a fejlesztés tárgya)
környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság
a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, fórumon részvétel)
projektterv minősége
a célcsoport mérete
a célcsoport tevékenysége (kulturális, egészségügyi cél előnyben)
komplexitás (többféle tevékenység vállalása pl. építés + eszközbeszerzés, vagy eszközbeszerzés + marketing)
kötelezően megvalósítandó, önállóan nem támogatható tevékenységek közül fásítás/parkosítás és/vagy 1 rendezvény vállalása
tényleges együttműködésben megvalósuló projekt
a fejlesztés megvalósításának helye (hh besorolás)
a projekthez kapcsolódó szolgáltatások, eszközök, gépek, egyéb projektelemek a Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület HACS illetékességi területén székhellyel vagy telephellyel vagy fiókteleppel rendelkező vállalkozástól kerülnek beszerzésre
a támogatást igénylő a támogatási kérelem benyújtása előtt legalább 1 éve (aktív) tag a Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesületnél
Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz való illeszkedés

Jogosultsági kritériumok:

A támogatást igénylő átlátható szervezetnek minősül az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 1. § 4.pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint.

A támogatást igénylő a területi lehatárolásnak megfelelő területen kíván fejleszteni.

A támogatást igénylő a Bakonyalja- Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület HACS illetékességi területén a helyi pályázati felhívás megjelenése előtt létesített székhellyel rendelkezik.

A kérelemhez szkennelt formában mellékelte, hiánytalanul kitöltött és cégszerűen, eredetiben aláírt projekt adatlap.

9.1.2.9. Tervezett forrás:

az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 150 000 000,- Ft

a támogatás intenzitása: legfeljebb 100%

a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

9.1.2.10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. II. negyedév – 2025.III. negyedév (havonta új szakaszok, keretkimerülés esetén felfüggesztés)

9.1.2.11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: építés jellegű 24 hónap, minden más 12 hónap

9.1.2.12. Kimeneti indikátorok:

- Támogatott projektek száma 30-40 db
- Kialakított/fejlesztett közösségi terek száma / beszerzett nagyértékű eszközök száma / marketingeszköz féleség száma (db)

9.1.3. Soft típusú intézkedés

9.1.3.1. Az intézkedés megnevezése: **Okosodó Térség - Rendezvény típusú képzések, előadások szervezése, ezek használatához szükséges on-line felület kialakítása, tanulmányutak, táborok támogatása ismeretátadás és a szemléletváltás érdekében**

9.1.3.2. Specifikus cél: Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket feltáró akciók szervezése és bemutatásuk, valamint komplex, fenntartható turisztikai / vendégfogadási programok kidolgozása és bemutatása, valamint a résztvevők képzése. A térség erőforrásainak fenntartható hasznosítása.

9.1.3.3. Indoklás, alátámasztás:

A lakosság – ezen belül is a hátrányos helyzetű csoportok helyzetbe hozása – és a kedvezőtlen tendenciák megtörése legkönnyebben a fiatal generáció képzésével, tudásának bővítésével, sablonokat megtörő szórakoztatásával kezdhető el, amivel párhuzamosan a személyes motivációt, a kitörést lehetővé tévő életszemléletet is ki kell alakítani, fejleszteni kell. Erre a táborok nagyon jó lehetőséget adnak. Fontos szempont a felnövekvő generációt már korai szakaszban az újszerű, nem a modern technológiára épülő életvitellel megismertetni, amely kiegészül közvetlen környezetük kulturális, történelmi, természeti adottságainak megismertetésével. Mindezt a testmozgás és egészséges táplálkozás egészítheti ki.

A civil szervezetek jelenléte a térség életében jelentős, hiszen többen olyan célokat tűztek ki, amelyek elősegítik azt a szemléletmód váltást, amelyre a lakosoknak napjainkban is szüksége van. Az intézkedés keretén belül a térségben élők, tevékenykedők igényeinek megfelelő képzésekre, előadásokra, tanulmányutakra szeretnénk támogatást biztosítani, ami fejlődésüket, ismereteik bővítését tűzi ki célul. (pl. térségismereti, informatikai, vendéglátással, vállalkozások működtetésével, adózással, stb. kapcsolatos képzések).

Ezen kívül az intézkedés célja, hogy elősegítse turisztikai és kistermelői csoportok együttműködését. A turizmusban, vendéglátásban tevékenykedő kisebb-nagyobb szolgáltatóknak és a kistermelőknek is kívánunk segíteni azokkal a tanulmányutakkal, melyekre szervezett formában csoportosan tudnak majd pályázatot benyújtani. A résztvevő érdeklődőket ezáltal térségünkben felkészíthetjük a hatékony, versenyképes módszerek elsajátítására, illetve olyan szemléletváltás előmozdítását érjük el, amely az érzékenyítéseken keresztül a társadalomra is hat. A klímaváltozás kivédésére felkészítő előadások (természetközeli gazdálkodás, a vízgazdálkodás új módszerei) a környezetre is kedvező hatással lehetnek.

Ezeknek a feladatoknak megvalósítását tudják a térségben élő közösségek / szervezetek megoldani a soft típusú támogatásokon keresztül.

Formái: ismeretbővítést elősegítő képzések / előadások, tanulmányutak, valamint kulturális és sportrendezvények, táborok.

9.1.3.4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

rendezvényszervezés,
képzések, előadások szervezése, előadók díjazása,
okosfelület kialakítása csoportos on-line képzések megtartásához,
tanulmányutak szervezése,
táborok szervezése,
marketing tevékenység (képzés szervezésével kapcsolatosan),
nyomdai szolgáltatás (képzés tananyagának sokszorosítása),
táborokhoz kötődő étkezés, szállás, utazás,
valamint a kötelező tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása,
általános költségek közül: projektmenedzsment tevékenységek.

9.1.3.5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- személygépjármű beszerzés
- élő állat vásárlás
- használt árucikkek beszerzése
- foglalkozásokhoz szükséges anyagok beszerzése
- fellépő művészek díjazása
- költségtérítések, működési költségek
- támogatási jogosultságok megvásárlása
- egyéb:
 - o beruházás jellegű fejlesztések (építés, eszköz- és gépbeszerzés, stb.)
 - o hivatalos szakképesítést nyújtó tanfolyam, speciális szakmai képzés, nyelvi képzés, falunapok rendezvényei, külföldi tanulmányutak

9.1.3.6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

9.1.3.7. A jogosultak köre:

jogi személyiségű vállalkozások (mikro,- kis és középvállalkozások)
költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, egyesületek alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)
kistermelők, valamint turisztikai tevékenységű személyek és vállalkozások csoportosulása

9.1.3.8. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Támogatásban részesülhetnek azon projektek, amelyek megfelelnek a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, a felhívásban és mellékleteiben valamint az ÁUF-ben foglalt feltételeknek, továbbá a jogosultsági kritériumoknak.

Kiválasztási alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság
- projektterv minősége
- térségi szempont
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.)
- legalább 3 település vagy szervezet együttműködésében valósul meg

Jogosultsági kritériumok:

- A támogatást igénylő átlátható szervezetnek minősül az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 1. § 4.pontja és 50. § (1) bekezdés c) pontja szerint.
- A támogatást igénylő a területi lehatárolásnak megfelelő területen kíván fejleszteni.
- A támogatást igénylő a Bakonyalja- Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület HACS illetékességi területén a helyi pályázati felhívás megjelenése előtt létesített lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel / székhellyel vagy telephellyel, vagy fiókteleppel rendelkezik.
- A kérelemhez szkennelt formában mellékelt, hiánytalanul kitöltött és cégszerűen, eredetiben aláírt projekt adatlap.

9.1.3.9. Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 26 739 453,- Ft
- a támogatás intenzitása: legfeljebb 100%
- a projektméret korlátai: 500.000 Ft – 3.000.000 Ft
- a támogatás módja: egyszerűsített költségelszámolás

9.1.3.10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2025. I. negyedév – 2026.I. negyedév (negyedévente új szakaszok, keretkimerülés esetén felfüggesztés)

9.1.3.11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 12 hónap

9.1.3.12. Kimeneti indikátorok: Támogatott projektek száma 15-20 db

9.2. Együttműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

Natúrparki együttműködések-helyi jelentőségű természetvédelmi területek együttműködései

A Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület területén helyi jelentőségű természetvédelmi területeken működő, és jövőbeli újszerű térségi együttműködések tervezünk a megye két natúrparki (Gerecse Natúrpark, Vértesi Natúrpark) területén működő Vértes-Gerecse Vidékfejlesztési Közösséggel és a Duna-Pilis-Gerecse Vidékfejlesztési Egyesülettel. A Gerecse Natúrpark a megyei másik két vidékfejlesztési közösség, a Vértesi Natúrpark a Vértes-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség területéhez kapcsolódik, így a natúrparkokkal való együttműködés megalapozott földrajzilag és területileg is.

A 2014-2020-as időszakban VP forrásból megvalósított közös natúrparki, ökoturisztikai célú fejlesztés további partnerségre ösztönzi a vármegyei HACS-okat, és az akkori konzorciumban résztvevő szervezeteket is. A korábbi együttműködési projekt tartalmát átgondolva, egyeztetve a partnerekkel, egy újabb fejlesztési elképzelés körvonalazódik. Ennek megvalósítása viszont pályázati forrás nélkül

nem lehetséges. A térségi együttműködés fő vonala a helyi termékek, a kézművesség, a helyi gasztronómia, hagyományőrzés és turisztika mentén körvonalazódott. Az együttműködés egy rendezvény-sorozatban teljedne ki. A három térség bizonyos településein megrendezésre kerülő rendezvények, a közös megjelenés erősíthetné a vármegye, a natúrparkok és a természetvédelmi területek imázsát. Cél a helyi termékek és szolgáltatások piacra jutásának elősegítése, piaci pozíciójuk megerősítése, és a már működő együttműködés továbbfejlesztése. Mind társadalmi, mind gazdasági területen előnyöket hozhat ezeknek a tématerületeknek az együttműködések szintjére való emelése, illetve a megkezdett sikeres együttműködések továbbfejlesztése.

Felfedező Program

Helyi védett területek, helyi értékek, helyi termékek - parkolj le, húzz bakancsot.

A Komárom-Esztergom Vármegyei Önkormányzat által koordinált sokszereplős együttműködésről van szó, térségi és országos szinten egyaránt. Élményszerzés a legfőbb célja: a Dunától a Balatonig, a Bakony felfedezése bakancsos, kerékpáros és autós turistáknak. Az együttműködésbe bevonhatók a szálláshelyek, a vendéglátó egységek, az épített örökség emlékei, kulturális és természeti örökségünk. A HACS feladata lehet a szervező szerep, valamint a soft elemek megvalósítása, mint pl. a hálózatfejlesztés, térségi marketing lebonyolítása, térségi ismeretek összegyűjtése. Az együttműködés akár határon átnyúló (elsősorban Szlovákia) együttműködések is generálhat, a már meglévő kapcsolatok újra felelevenítése fontos lehet. A projekt kimenete során, kialakul az a tudásbázis, amellyel szolgálni tudjuk a térségbe látogatókat, kirándulókat egy pontból kiinduló, egézsnapos túraszervezéshez, helyi szolgáltatások megismeréséhez, helyi termékek vásárlásához, természeti és épített környezet megismeréséhez, szabadidő hasznos eltöltéséhez.

Célunk, a Duna vonalától a Balatonig, a Bakonyon keresztül, olyan egézsnapos időtöltést és részletes ismereteket biztosító kínálatot adni, amellyel a helyi termékekre, helyi értékekre összpontosítjuk a kirándulók, túrázók, felfedezők figyelmét.

Ebben a projektben a határmenti civil szervezetek, vármegyei és régiós HACS-ok, civil szervezetek együttműködésére építünk, illetve minden térségi érintettet (önkormányzatok, termelők, kézművesek,

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

Tervezünk civil és szakmai alapú, együttműködésben megvalósuló projekteket jelen időszakban is, melyek kidolgozás alatt vannak.

9.3 Kommunikációs terv

Egyesületünk az akcióterület érintettjei, a pályázók és a további érdeklődők számára elsősorban szervezetünk honlapján (www.bkkve.hu) és közösségi oldalán keresztül végzi a kommunikációt, a nyilvánosság tájékoztatását.

Honlapunkon megtalálhatóak egyesületünk főbb dokumentumai. Folyamatosan, havonta több alkalommal frissítjük pályázati, egyesületi és egyéb hírekkel honlapunkat. Itt kerülnek bemutatásra a megvalósult fejlesztések is.

Egyesületünk folyamatosan küld tájékoztatásokat egy-egy meghatározott célcsoportnak (tagjainknak, nyertes pályázóinknak) elektronikus levélben. Ezek egy részét azzal a céllal küldjük meg a címzetteknek, hogy azt továbbítsák a településükön működő, élő érintett további személyeknek is.

Időszakonként tájékoztató fórumokat tartunk, melyeket honlapunkon előre meghirdetünk, illetve a meghívókat körbe küldjük a címlistánkon szereplők számára. A fórumok ingyenesek és nyilvánosak, azokon bárki részt vehet.

Lehetőséget biztosítunk személyes és telefonos kapcsolatfelvételre, illetve az e-mailen keresztül történő megkeresésre, melyekre minden esetben válaszolunk. Elérhetőségeink megtalálhatók honlapunkon, hírleveleinkben, az általunk megküldött e-mailekben.

A kommunikációs tevékenységért (honlap és közösségi oldal szerkesztés, e-mailek küldése, fórumok szervezése) elsősorban a munkaszervezet vezető felelős, aki bizonyos tevékenységek elvégzésével, meghatározott csoportok részére az információ eljuttatásával megbízza a szakmai munkatársakat is. A Helyi Fejlesztési Stratégiával kapcsolatos kommunikáció folyamatos, ezzel kapcsolatban a honlapon külön menüpont is létrehozásra került.

A pályázati dokumentumok elkészültéről közvetlenül értesítjük az érintetteket, tagjainkat, és tájékoztató anyagot helyezünk el honlapunkon.

Ezt követően tájékoztató fórumokon ismertetjük pályázainkat. A HFS keretében támogatott rendezvények programját online felületeinken tesszük közzé. A támogatásunkkal megvalósult fejlesztéseket bemutatjuk honlapunkon.

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

Akciócsoportunk saját projektként „látó utakat”, tanulmányutakat fog szervezni. Szektorok szerint, az előző ciklusban megvalósult innovatív projektek látogatása a fő cél, hogy bemutassuk a leendő pályázóknak a számukra is lehetséges megoldásokat. A 3 szektornak (vállalkozók, civilek, önkormányzatok) összesen 3 tanulmányutat szervezünk, költséget az utazás, az étkezés és egyéb költségek jelentenek 2 millió Ft értékben alkalmanként. A projektek részletes kidolgozása későbbi időpontban történik.

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozza a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseihez képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
 - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
 - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;

- azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neve.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
 - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
 - eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.
- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1. Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

10.2. Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma	0	0	0	50	50	0	0
Képzített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassa-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt							
	Napelemes fejlesztések		0	0	1	2	2	0	0

	Biomassza								
	Egyéb								
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	0	0	0	3	5	5	1
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma	0	0	0	0	1	1	0
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP-támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő							

Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkkel érintett személyek száma	fő							
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	0	0	2	5	10	8	0
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	0	0	5	10	10	0	0
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	0	0	3	5	5	0	0
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	0	0	10	20	25	8	0
Elültetett fák száma	A stratégia / projekt megvalósítása során elültetett fák száma	db	0	0	20	40	25	8	0

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Sz.	Az intézkedések megnevezése	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Induló és működő mikrovállalkozások fejlesztése, helyi termelők és kézművesek támogatása	0	65	65	60	190	50,97%
2.	Közösségi célú fejlesztések támogatása	0	50	50	50	150	40,24%
3.	Rendezvény típusú képzések, előadások szervezése, ezek használatához szükséges online felület kialakítása, tanulmányutak, táborok támogatása ismeretátadás és a szemléletváltás érdekében	0	6	12	8,739	26,739	7,17%
4.	HACS saját projektek megvalósítása	0	6	0	0	6	1,62%
	Összesen:	0	127	127	118,739	372,739	100%

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	22	22	22	22	88
Animációs költségek	0,15	0,15	0,15	0,15	0,6
Egyéb tervezett bevételek	1,5	1,5	1,5	1,55	6,05
Összesen	23,65	23,65	23,65	23,7	94,65

Mellékletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

A 'Bakonyalja-Kisalföld kapuja' Vidékfejlesztési Egyesület 2008. június 13-án a Kisbéri- és a Komáromi kistérség 65, mindhárom szférát (közsféra - 26 tag, üzleti szféra - 23 tag, civil szféra - 16 tag) képviselő tagja hozta létre. A Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2008. július 11-én jegyezte be közhasznú szervezetként Pk.60.036/2008/8. számú bejegyző végzésével.

Az akciócsoport meggyőződése szerint a demokratikus, nyilvános és LEADER-szerű működést az egyesületi forma biztosítja. Az egyesület munkáját tagozatokba (köz-, civil- és üzleti szféra tagozat) tömörülve végzi. A tagok évente tagdíjat fizetnek. Az egyesület alapszabálya rendelkezik többek között az egyesület szerveinek felépítéséről, hatásköréről és működéséről. E szerint az összes tagot tömörítő szerv, a közgyűlés az egyesület legfőbb szerve, mely a működéssel kapcsolatos lényegi kérdésekben dönt. A tagság 2008 óta állandó, az egyesületbe való belépés nyitott, bárki kérheti felvételét a tagság ajánlásával.

A 25 tagtelepülést magába foglaló egyesület, mint közhasznú szervezet kilenc nevesített tisztségviselővel rendelkezik: hat tagú elnökség (3 tagozatot 2-2 fő képviseli az elnökségben) és három tagú felügyelő bizottság irányítja.

Alapszabályunk értelmében az Egyesületnek rendes és pártoló tagja lehet minden olyan természetes és jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki egyetért az Egyesület céljaival, elfogadja az alapszabályt, rendszeresen fizeti a tagdíjat.

A rendes tag az egyesület működési területén székhellyel, telephellyel, fiókteleppel, vagy állandó lakcímmel kell, hogy rendelkezzen, egyetért az Egyesület céljaival, elfogadja az alapszabályt, rendszeresen fizeti a tagdíjat.

Az Egyesület tagjainak felvétele vagy kérelmük elutasítása a közgyűlés át nem ruházható hatáskörébe tartozik. A tagfelvételi kérelemhez mellékelni kell legalább két tag írásbeli ajánlását. A közgyűlés a tagfelvételi kérelemről határozatban dönt.

Aktuális taglistánk az alábbi:

KÖZSZFÉRA TAGOZAT

Ács Város Önkormányzata
Ács Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata
Ácsteszer Község Önkormányzata
Aka Község Önkormányzata
Almásfüzitő Község Önkormányzata
Ászár Község Önkormányzata
Bábolna Város Önkormányzata
Bakonybánk Község Önkormányzata
Bakonysárkány Község Önkormányzata
Bakonyszombathely Község Önkormányzata
Bana Község Önkormányzata
Bársonyos Község Önkormányzata
Császár Község Önkormányzata
Csatka Község Önkormányzat
Csém Község Önkormányzata
Csép Község Önkormányzata
Ete Község Önkormányzata
Kerézteleki Község Önkormányzata

Kisbér Város Önkormányzata
Kisigmánd Község Önkormányzata
Mocsa Község Önkormányzata
Nagyigmánd Nagyközség Önkormányzata
Réde Község Önkormányzata
Súr Község Önkormányzata
Tárkány Község Önkormányzata
Vérteskethely Község Önkormányzata

ÜZLETI SZFÉRA TAGOZAT

Agrold – Biró Mihály EV
Bírom Kft.
Dr. Udvardi és Tsa. Bt.
DRAT Ipari Termelő és Kereskedelmi Kft.
Fehér-Fém Kft.
Fűrész Zoltán EV
Gyüsi-Rohonczi Andrea
Hegedűs-Bónyai Szandra
Horváth Sándorné EV
Információszoigálató Kft.
Kerék Pálinka Manufaktúra Kft.
Klupács Éva
Kulcsár System Kft.
Kulisek Tamás EV
Lunk Renáta EV
Marton Judit EV
MEMFO Nonprofit Kft.
Nagy László EV
Nagy Miklós EV
Natur Press Team Kft.
Paukó Péter EV
Petőcz Vendégház Kft.
Prekler László EV
Rohonczi László EV
SFT Kft.
Sógorka Miklós EV
Som-Tan Kft.
Szabó Ildikó
Széber József Zsolt EV
Venczel Tiborné
Vitáris Zsanett EV

CIVIL SZFÉRA TAGOZAT

Ácsi Kinizsi Sport Club
Ácsteszérért Alapítvány
Bakonyalja Környezetvédelmi és Turisztikai Egyesület
Bakonysárcányért Alapítvány
Együtt Súrért Egyesület
Harmonikus Életért Közalapítvány

Nagyigmándi Horgász Egyesület
Postagalambsport Egyesület C-5 Ács
Római Katolikus Egyházközség Ácsteszer
Súri Evangélikus Egyházközség
Táncsics Sport Horgász és Környezetvédő Egyesület
Tárkányi Polgárőr Egyesület
Természetjáró Bakancsos Klub
Wohlmuth Ferenc Alapítvány
Tata és Környéke Turisztikai Egyesület

2. számú melléklet: A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai

1. számú táblázat: LAKOSSÁG, DEMOGRÁFIA

	Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület területe			Komárom-Esztergom vármegye területe		
	2011	2019	2021 / 2022 / 2023	2011	2019	2021 / 2022 / 2023
Terület (km ²)	819,5	819,5	819,5	2.265	2.265	2.265
Lakónépesség (jan.1. / fő)	41.697	40.651	40.567 40.473 40.561	315.203	308.562	307.323 305.827 304.962
Népsűrűség (fő/km ²)	50,9	49,6	49,5 49,4 49,5	139,2	136,2	135,7 135 134,6
Lakásállomány (db)	16.358	16.421	16.488	127.464	128.856	132.067
Természetes szaporodás, fogyás (‰)	-6,2	-5,2	-4,8	-4	-4,5	-5,6
Belföldi vándorlási egyenleg, ezer lakosra (‰)	-2,5	3,1	2	-0,6	2,7	0,9
Öregedési index (% 100 0-14 évesre jutó 60-x éves)	107,5	123,9	124,1	109,4	127,9	133

2. számú táblázat: FOGLALKOZTATOTTSÁG

	Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület területe			Komárom-Esztergom vármegye területe		
	2011	2019	2021 / 2022	2011	2019	2021 / 2022
Munkanélküliségi ráta (%)	4,6	1,7	1,7	7,6	1,5	1,5
Foglalkoztatási ráta a 15-64 éves népességen belül (%)				62		78,1
Foglalkoztatási ráta a 15-74 éves népességen belül (%)				64,1	73,3	78,3
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	34,7					
Nyilvántartott állás keresők összesen (fő)	1.930	710	674	12.800	4.650	4.482
180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők aránya (%)	43,2	36,9	48,1	44,6	35,3	42,6
25 év alatti nyilvántartott állás keresők aránya (%)	17,3	16,2	10,8	15,8	13,5	10,5
45 év feletti nyilvántartott állás keresők aránya (%)	40	43,5	53,4	37,2	46,3	53,2
Legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott állás keresők aránya (%)	43	36,2	34,4	38,4	33,6	32
Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%)	68,6					
Magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	10	10,6	13,4			

3. számú táblázat: JÖVEDELMI VISZONYOK

	Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület területe			Komárom-Esztergom vármegye területe		
	2011	2019	2021 / 2022	2011	2019	2021 / 2022
SZJA adófizető, 100 lakosra (fő)	49,4	55,6	55,7	46,7	52,3	53,3
Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)	816.358,8	1.817.899,3	2.127.104,8	851.761,9	1.771.479,5	2.140.219,8

4. számú táblázat: GAZDASÁG

	Bakonyalja-Kisalföld kapuja Vidékfejlesztési Egyesület területe			Komárom-Esztergom vármegye területe		
	2011	2019	2021 / 2022	2011	2019	2022
Regisztrált vállalkozások (db)		6.599	6.693		46.818	48.238
Regisztrált vállalkozás, 1000 lakosra (db)		162,3	165,4		151,7	157,7
Vállalkozások jegyzett tőkéje, egy lakosra (1000 Ft)		835,1	902,4			
Működő vállalkozások (db)		6.522	6.620		45.798	47.077
Működő vállalkozás, 1000 lakosra (db)		160,4	163,6		148,4	153,9
Működő társas vállalkozás összesen (db)		923	952		11.264	11.292
Működő társas vállalkozás, 1000 lakosra (db)		22,7	23,5	34,3	36,5	36,9
Működő egyéni (önálló) vállalkozók (db)		5.160	5.239		30.396	31.509
Működő vállalkozás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (db)		3.041	2.912		7.447	7.337
Működő társas vállalkozás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (db)		118	124		315	310
Működő vállalkozás az ipar, építőiparban (db)		678	816		6.328	7.393
Működő társas vállalkozás az ipar, építőiparban (db)		187	207		2.882	3.164
Működő vállalkozás a szolgáltatásokban (db)		2.676	2.781		32.014	32.300
Működő társas vállalkozás a szolgáltatásokban (db)		486	500		5.615	7.815
Regisztrált östermelők (db)	2.072	1.702	1.651			
1-9 fős működő társas vállalkozások (db)		548	565		7.233	7.184
10-19 fős működő társas vállalkozások (db)		39	37		585	581
20-49 fős működő társas vállalkozások (db)		18	18		276	282
50-249 fős működő társas vállalkozások (db)		16	15		169	169
250 fő felett működő társas vállalkozások (db)		0	0		39	40

3. számú melléklet: A térség területei specialitásai

A Bakonyalja-Kisalföld kapuja HACs északi és déli terület egységeinek sajátosságai		
Jellemzők	Északi terület	Déli terület
Domborzat	sík, alföldi jellegű	magasabb térszínű patak völgyekkel tagolt dombság
Településszerkezet	ritkább településszerkezet, nagyobb lélekszámú települések	sűrűbb településszerkezet, kisebb lélekszámú települések
Mezőgazdasági művelési mód	elsősorban szántóföldi növénytermesztés, szőlészet-borászat	elsősorban erdőgazdálkodás, másodsorban szántóföldi növénytermesztés
Gazdasági ágak	mezőgazdasági termékek feldolgozása, élelmiszeripar, könnyűipar	mezőgazdasági termékek feldolgozása, szolgáltatások
Közlekedéscsoporthoz, kapcsolatok	külső nyugat-keleti- (M1-es autópálya, 1-es főút, Bécs-Budapest vasútvonal) és észak-déli (komáromi határátkelőhely, 13-as főút) irányú kapcsolatok	főként déli- (82-es főút) és délkeleti (81-es főút) kapcsolatok

VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETEK, NATURA 2000 TERÜLETEK

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület megnevezése	Törzskönyvi adatok	Érintett hrsz-ek
Concó-patak torkolati vidéke	Törzskönyvi szám: 10/180/TT/06 Megye: Komárom-Esztergom Település: Ács Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 86,2 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2006	048/6, 082/10, 082/11, 082/12, 082/13, 082/14, 082/15, 082/16, 082/17, 082/18, 082/19, 082/20, 082/3, 082/4, 082/5, 082/6, 082/7, 082/8, 082/9
Concópusztai park	Törzskönyvi szám: 10/24/TT/76 Megye: Komárom-Esztergom Település: Ács Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 1,56 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 1976	0558/4
Ernő majori vizes élőhely	Törzskönyvi szám: 10/178/TT/06 Megye: Komárom-Esztergom Település: Ács Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 17,4 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2006	0301/1
Horgásztó és környéke	Törzskönyvi szám: 10/179/TT/06 Megye: Komárom-Esztergom Település: Ács	0576/1, 0576/2

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület megnevezése	Törzskönyvi adatok	Érintett hrsz-ek
	Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 20,6 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2006	
Jeges pusztai kastélypark	Törzskönyvi szám: 10/176/TT/06 Megye: Komárom-Esztergom Település: Ács Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 1,96 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2006	0337/9
Zichy-kastély parkja	Törzskönyvi szám: 10/177/TT/06 Megye: Komárom-Esztergom Település: Ács Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 1,78 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2006	2/39
Jászai Mari park	Törzskönyvi szám: - Megye: Komárom-Esztergom Település: Ászár Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 0,072 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2003	823/1
Arborétum	Törzskönyvi szám: 10/53/TT/92 Megye: Komárom-Esztergom Település: Bábólna Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 16,38 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 1992	028/a, 029, 030/2a
Fekete-vizéri tavak és az erdőparki sáv	Törzskönyvi szám: 10/46/TT/81 Megye: Komárom-Esztergom Település: Bakonyszombathely Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 59,6 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 1992	0361, 0361/1a, 0362, 0363/6 részben, 0365/1, 0365/12, 0368/1a részben, 0368/2, 0369/1 részben, 0369/2a részben, 0372/3a, 0372/3a részben, 0372/5b
Szabadság park (Eszterházy kastélypark)	Törzskönyvi szám: 10/43/TT/81 Megye: Komárom-Esztergom Település: Bakonyszombathely	21, 25/1, 25/3, 25/4, 25/5, 26, 27, 28, 29

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület megnevezése	Törzskönyvi adatok	Érintett hrsz-ek
	Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 13,03 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 1992	
Mocsai 6-7-es tó melletti terület	Törzskönyvi szám: 10/162/TT/04 Megye: Komárom-Esztergom Település: Mocsa Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 110,93 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2004	0595/2-11, 0595/12a-b, 0595/13/a-b, 0595/14, 0595/15/a-k, 0595/1a-b
Mocsai Boldogasszony-tó	Törzskönyvi szám: 10/159/TT/04 Megye: Komárom-Esztergom Település: Mocsa Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 85,52 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2004	0543a-j, 0632
Mocsai Erzsébet-kert	Törzskönyvi szám: 10/160/TT/04 Megye: Komárom-Esztergom Település: Mocsa Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 19,47 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2004	0486a-b, 0541/2, 0587, 05881a-b
Mocsai-tó	Törzskönyvi szám: 10/161/TT/04 Megye: Komárom-Esztergom Település: Mocsa Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 36,38 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2004	0512a-c
Esterházy-park	Törzskönyvi szám: 10/44/TT/81 Megye: Komárom-Esztergom Település: Réde Védettségi szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 151,69 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 1981	0363/1, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761
Csapszári-halastó	Törzskönyvi szám: - Megye: Komárom-Esztergom Település: Súr	0202/5-6

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület megnevezése	Törzskönyvi adatok	Érintett hrsz-ek
	Védettség szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 2,88 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2003	
Kastélypark	Törzskönyvi szám: - Megye: Komárom-Esztergom Település: Súr Védettség szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 2 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2003	15/40
Pogánysánc	Törzskönyvi szám: - Megye: Komárom-Esztergom Település: Súr Védettség szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 0,7 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2003	091
Zsidó temető	Törzskönyvi szám: - Megye: Komárom-Esztergom Település: Súr Védettség szint: helyi jelentőségű Védelmi kategória: TT Kiterjedése: 0,34 hektár Ebből fokozottan védett: 0 hektár Hatályba lépés éve: 2003	639/3

NATURA2000 terület megnevezése	Törzskönyvi adatok	Érintett hrsz-ek
Duna és ártere	Név: Duna ártere Azonosító: HUDI20034 Típus: SAC (különleges természetmegőrzési terület) Megye: Komárom-Esztergom Település: Ács, Almásfüzitő Kiterjedés: 16.573,52 ha, ebből Ács és Almásfüzitő közigazgatási területére 739,55 ha esik	Ács 0140/4, 0140/9, 0146/8, 0150/1, 041/1, 048/11, 048/13, 048/14, 048/5, 054/4, 082/10, 082/11, 082/12, 082/13, 082/14, 082/15, 082/16, 082/17, 082/18, 082/19, 082/20, 082/21, 082/22, 082/24, 082/26, 082/27, 082/29, 082/3, 082/31, 082/33, 082/35, 082/4, 082/5, 082/6, 082/7, 082/8, 082/9, 084, 085/2, 085/3, 085/4, 088, 089/1, 089/2, 089/3, 089/4, 089/8, 090, 091/1, 091/10, 091/11, 091/12, 091/13, 091/14, 091/15, 091/17, 091/18, 091/19, 091/2, 091/20, 091/21, 091/22, 091/23, 091/24, 091/25, 091/26, 091/27, 091/28, 091/29, 091/3, 091/30, 091/31, 091/32, 091/33, 091/34, 091/35, 091/36, 091/37, 091/38, 091/39, 091/4, 091/40, 091/41, 091/42, 091/43, 091/44, 091/45, 091/46, 091/5, 091/6, 091/7, 091/8, 091/9 Almásfüzitő

NATURA2000 terület megnevezése	Törzskönyvi adatok	Érintett hrsz-ek
		04/1, 04/10, 04/11, 04/12, 04/17, 04/22, 04/4, 04/5, 04/6, 04/7, 04/9
Ácsi gyepek	<p>Név: Ácsi gyepek Azonosító: HUDI20001 Típus: SAC (különleges természetmegőrzési terület) Megye: Komárom-Esztergom Település: Ács Kiterjedés: 299,11 ha (Ács mellett a Győr-Moson-Sopron vármegyei Nagyszentjános területét is érinti)</p>	0261/18, 0301/2, 0301/3, 0301/4, 0310, 0317/15, 0317/9, 0321, 0322, 0323, 0324, 0325/1, 0325/2, 0326, 0327, 0328/1, 0331/1, 0331/2, 0332, 0333/1, 0333/2, 0333/3, 0342/11, 0342/12, 0342/3, 0349/15, 0349/28, 0349/29, 0349/30, 0362/12, 0362/13, 0362/14, 0364/4, 0386/3, 0386/4, 0404/274, 0404/275, 0404/276, 0404/277, 0404/294, 0404/295, 0404/296, 0404/297, 0404/298, 0404/299, 0409/2, 0409/3, 0409/4, 0409/5, 0409/6, 0409/7, 0409/8, 0419/35, 0419/38, 0419/39, 0419/40, 0419/41, 0419/42
Bársonyos	<p>Név: Bársonyos Azonosító: HUDI20005 Típus: SAC (különleges természetmegőrzési terület) Megye: Komárom-Esztergom Település: Császárt Kiterjedés: 1.209,66 ha</p>	0115, 0116/12, 0116/13, 0116/14, 0116/21, 0116/23, 0116/24, 0116/25, 0116/26, 0116/3, 0116/31, 0116/32, 0116/33, 0116/34, 0116/35, 0116/36, 0116/37, 0116/38, 0116/39, 0116/40, 0116/41, 0116/42, 0116/43, 0116/44, 0116/45, 0116/46, 0116/47, 0116/48, 0116/49, 0116/5, 0116/50, 0116/51, 0116/52, 0116/53, 0116/54, 0116/55, 0116/56, 0116/57, 0116/58, 0116/59, 0116/6, 0116/60, 0116/61, 0116/62, 0116/63, 0116/64, 0116/, 0131/6, 0271, 0272/14, 0272/15, 0272/16, 0272/17, 0272/18, 0272/19, 0272/20, 0272/21, 0283, 0284, 0285, 0286, 0423/11, 0423/20, 0423/21, 0423/7, 0425/1, 0425/2, 0425/3, 0425/4, 0425/5, 0425/6, 0426, 0427, 0479/1, 0479/2, 0480, 0481, 0482/18, 0482/2, 0482/36, 0482/37, 0482/38, 0482/39, 0482/40, 0482/41, 0482/42, 0482/43, 0482/44, 0482/45, 0482/46, 0482/47, 0482/48, 0483, 0484/13, 0484/22, 0484/23, 0484/24, 0484/25, 0484/26, 0484/27, 0484/28, 0484/29, 0484/30, 0484/31, 0485, 0486/16, 0486/17, 0486/18, 0486/19, 0486/2, 0486/20, 0486/21, 0486/22, 0486/23, 0486/24, 0486/25, 0486/26, 0487, 0488/10, 0488/11, 0488/6, 0488/7, 0488/8, 0488/9, 0489, 0490/13, 0490/4, 0490/5, 0491, 0492/25, 0492/26, 0492/27, 0492/4, 0493, 0494, 0495, 0508/2, 0508/2
Csépi gyepek	<p>Név: Csépi gyepek Azonosító: HUDI20011 Típus: SAC (különleges természetmegőrzési terület) Megye: Komárom-Esztergom Település: Csép, Nagyigmánd Kiterjedés: 334,94 ha</p>	<p>Csép 0106/13, 0106/14, 0106/15, 0106/16, 0107, 0108/10, 0108/15, 0108/16, 0108/20, 0108/23, 0108/7, 0108/8, 0108/9, 069/1, 069/3, 069/4, 070/10, 070/13, 070/15, 070/19, 070/20, 070/6, 070/7, 070/8, 071, 072/14, 072/15, 072/17, 072/21, 072/26, 073, 074, 074/1, 074/2, 074/3, 075, 076, 077, 078/3, 078/4, 078/5, 078/6, 078/7, 078/8</p> <p>Nagyigmánd 0161/7, 0161/8, 0162, 0163/1, 0169/1, 0170, 0171, 0173, 0179/1, 0179/5, 0179/6, 0179/7, 0179/8, 0181, 0182, 0222/30, 0222/31, 0222/32, 0222/34, 0222/37, 0225, 0226, 0296, 0298/1, 0298/2, 0298/3</p>
Mocsai ürgés legelő	<p>Név: Mocsai ürgés legelő Azonosító: HUDI20032</p>	0476/1, 0476/2, 0476/4, 0476/5, 0476/6, 0477/1, 0499/1, 0595/13, 0595/14, 0595/15, 0596/2, 0599/2

NATURA2000 terület megnevezése	Törzskönyvi adatok	Érintett hrsz-ek
	Típus: SAC (különleges természetmegőrzési terület) Megye: Komárom-Esztergom Település: Mocsa Kiterjedés: 86,26 ha	